

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 82 MAIG 2019

Revista gratuïta

CALIDOSCOPI

La transformació de la ciutat. 1979-2019

■ L'ENTREVISTA

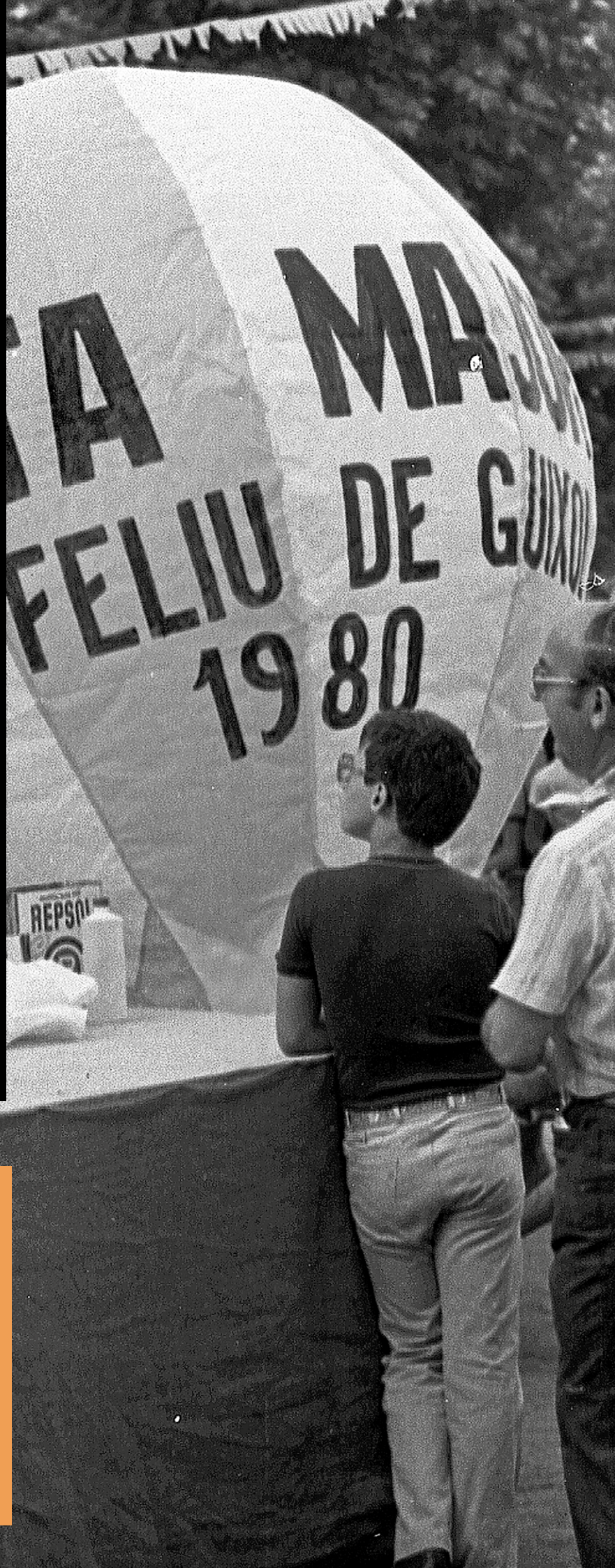
MANEL MONFORT, polític i activista social, fou alcalde durant la primera legislatura dels ajuntaments democràtics i un dels promotors de l'Agrupació de Veïns de Vilartagues

■ CONTRASTOS

Les municipals de 1931, 1934 i 1979

■ LES IMATGES

Barri a barri

Nens mirant un espectacle de marionetes al passeig del Mar l'any 1979, probablement per la Festa Major.
AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

EN AQUEST NÚMERO...

■ PRESENTACIÓ	3
■ CALIDOSCOPI	
Calidoscopi. La transformació de la ciutat. 1979-2019	4
El punt de vista	6
L'entrevista. Manel Monfort	40
Contrastos	46
Les imatges	48
■ DIRECTORI	59

EDICIÓ

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
www.guixols.cat

REDACCIÓ

ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
C/ta. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ

M. ÀNGELS SUQUET

CONSELL DE REDACCIÓ

JOSEP AULADELL, MARC AULADELL, PERE
CARRERAS, SILVIA ALEMANY, DAVID HERNÁNDEZ

COL·LABORADORS

MARC AULADELL, JOSÉ ANTONIO DONAIRE,
ARNAU CAMPS, JOAQUIM NADAL, MANUEL
MONFORT, M. ÀNGELS SUQUET, JOAN VICENTE,
JORDI VIVO

FOTO DE LA PORTADA

GLOBUS QUE ANUNCIA LA FESTA MAJOR DE SANT
FELIU DE GUÍXOLS L'ANY 1980. AMSFG. FONS JOAN
FERRER (AUTORIA: JOAN FERRER THOMÀS)

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

ELISENDA LORÉS I MIREIA TRULL

DISSENY I MAQUETACIÓ

DOSIS STUDIO

IMPRESSIÓ

GRÀFIQUES BIGAS

ISSN 2013-0813
DIPÒSIT LEGAL: GI-1.611-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el
disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot
ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de
cap manera ni per cap mitjà (electrònic, mecànic,
òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autoritza-
ció prèvia de l'autor i editor.

MILLOR INICIATIVA
DE COMUNICACIÓ
INSTITUCIONAL
2014

Premis
Carles Rahola
de Comunicació Local

MURE en democràcia.

PRESENTACIÓ El 3 d'abril d'enguany s'han complert 40 anys de les primeres eleccions municipals després de la dictadura. Amb la mort de Franco, el 20 de novembre de 1975, el seu successor Joan Carles I encetà la transició cap a un nou règim. El 3 de juliol de 1976, fou nomenat president del govern Adolfo Suárez, el qual va promoure l'aprovació per les Corts franquistes d'un projecte de llei per a la reforma política, acceptat per referèndum el 15 de desembre. Un cop legalitzats els partits polítics, les primeres eleccions legislatives es van celebrar el 15 de juny de 1977. Els parlamentaris escollits van fer debats per a l'elaboració de la Constitució, encara que les decisions, de fet, es prenién en la ponència constitucional i als anomenats *pactes de la Moncloa*. Finalment, la Constitució fou aprovada per referèndum l'any 1978.

A Catalunya, els diputats electes es van constituir en l'Assemblea de Parlamentaris amb seu a l'antic Parlament. Van rebutjar la proposta del Govern espanyol de crear un Consell General de Catalunya i van demanar la restitució de la Generalitat i el retorn del president a l'exili. Josep Tarradellas tornà el 1977 per presidir provisionalment la Generalitat, la qual pràcticament no tenia competències, ja que l'Estat no autoritzà el restabliment de l'Estatut de 1932. L'Assemblea de Parlamentaris va nomenar la Comissió dels Vint per redactar l'avantprojecte d'Estatut d'autonomia. El text va ser elevat a l'aprovació de la comissió constitucional del Congrés dels Diputats, abans de ser sotmès a referèndum el 25 d'octubre de 1979 amb resultat favorable.

El 1979 hi va haver unes noves eleccions generals i també eleccions municipals. Les primeres eleccions autonòmiques es van celebrar el 20 de març de 1980. Aquest procés de transició, malgrat el llast que arrossegava del règim anterior, suposà una alenada d'aire fresc, una oportunitat d'avançar. La societat entrà en ebullició i s'obrí un període d'il·lusió on tot semblava possible i tot estava per fer. Tanmateix, el poder reaccionari subjacent aviat manifestà la seva incomoditat en promoure el cop d'Estat de la Guàrdia Civil, el 23 de febrer de 1981. Sant Feliu de Guíxols no fou aliena a aquest procés històric i en participà activament ja des de 1976, amb la constitució de la Taula Democràtica. Durant aquestes dècades s'ha produït una profunda transformació de la ciutat.

CALIDOSCOPI

La transformació de la ciutat. 1979-2019

«L'Estat democràtic s'ha d'aplicar a servir la majoria i procurar a tots la igualtat davant de la llei, alhora s'ha de protegir contra l'egoisme i protegir l'individu contra l'arbitrarietat de l'Estat» Pericles (495 aC - 429 aC), polític atenenc considerat el pare de la democràcia, que durant el seu govern completà les reformes iniciades per Efialtes amb l'objectiu de possibilitar la participació en el govern dels pobres no esclaus. Aquesta frase expressa l'essència de la democràcia, que és cercar els mecanismes per garantir el bé comú i alhora protegir els individus davant les institucions i els poders de l'Estat, tot equilibrant la tensió constant que existeix entre l'interès col·lectiu i els drets individuals. Aquests dos pilars estaven en les ments de les persones que van viure i actuar durant el període anomenat *Transició democràtica*. La manifestació material més immediata fou la creació d'equipaments i serveis públics per garantir els drets i la qualitat de vida del conjunt de la ciutadania. En aquest L'ARJAU ens proposem veure com s'ha anat realitzant aquest procés durant quatre dècades a Sant Feliu de Guíxols. Joaquim Nadal analitza el procés de transició als municipis, el punt de partida, què ha representat i què cal plantejar per encarar el futur. Jordi Vivo fa una crònica de les diferents candidatures i governs que s'han succeït legislatura rere legislatura en el govern municipal guixolenc. Joan Vicente i Arnau Camps expliquen com la població s'ha desenvolupat i s'ha dotat d'infraestructures per tal d'adequar-se als nous temps. José Antonio Donaire descriu la transformació de la ciutat des d'un punt de vista econòmic, tenint especialment en compte l'eix que representa el turisme. Marc Auladell exposa el patrimoni documental ingressat a l'Arxiu Municipal i els recursos d'informació creats en el projecte *Viure en democràcia* per a les futures recerques. Manel Monfort aporta el seu testimoni sobre els moviments veïnals, alhora que ens parla de la seva experiència com a primer alcalde del període democràtic.

Vist per la **HISTÒRIA** 40 ANYS DE DEMOCRÀCIA MUNICIPAL (1979-2019). LA REVOLUCIÓ DELS AJUNTAMENTS. BENESTAR I IGUALTAT. Els municipis van ser un dels àmbits on més evidents eren els dèficits heretats del franquisme i, de la mateixa manera, també han estat un indicador clar de les transformacions produïdes des de l'inici de l'etapa democràtica. Després de quatre dècades, ja és possible començar a fer balanços amb una certa perspectiva. Per una part, és cert que l'embranchida reivindicativa inicial ha esdevingut més tèbia a causa de la normalitat adquirida a còpia de legislatures; però, per una altra part, també és cert que es percep un cert esgotament dels models desenvolupats durant aquestes dècades. La crisi de 2008 ha estat un bon motiu per a l'anàlisi i la reformulació d'alguns aspectes de la política municipal.

Quaranta anys en democràcia després de 40 anys sense democràcia són ja una dada molt rellevant i permeten subratllar la normalitat democràtica i la continuïtat democràtica com un valor estable.

El 14 de gener de 1934 hi va haver eleccions municipals a Espanya. Les darres eleccions municipals democràtiques fins a les del 3 d'abril de 1979. Entre unes i altres van passar 45 anys sense eleccions. Cinc en l'etapa republicana, condicionades per les convulsions de la guerra, i quaranta sota el franquisme. Si prenem el final de la Guerra Civil com a referència l'any 2019 farà vuitanta anys de l'inici de l'Espanya franquista amb la guerra acabada i quaranta anys des del retorn de la democràcia als ajuntaments. Quaranta anys de democràcia municipal són exactament 10 mandats municipals, resultat de deu eleccions municipals camí de les onzenes.

Així després de les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 i de les del 14 de gener de 1934 passem a les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 i successivament a les de 8 de maig de 1983, 10 de juny de 1987, 26 de maig de 1991, 28 de maig de 1995, 13 de juny de 1999, 25 de maig de 2003, 27 de maig de 2007, 22 de maig de 2011, 24 de maig de 2015. Les onzenes eleccions municipals democràtiques després del franquisme s'han de celebrar el 26 de maig de 2019.

Quaranta anys en democràcia després de 40 anys sense democràcia són ja una dada molt rellevant i permeten subratllar la normalitat democràtica i la continuïtat democràtica com un valor estable. El segon aspecte que cal subratllar és l'evolució gradual des de l'efervescència democràtica de les primeres eleccions després de 45 anys fins a l'estabilitat i la normalitat afermada successivament convocatòria darrera convocatòria.

Un tercer aspecte emergeix com una qüestió transcendent; malgrat que no és un tema que hagi captat l'atenció dels historiadors els fets demostren que l'arribada de la democràcia als municipis ha resultat en l'etapa més fructífera de canvis, progrés i modernització del mapa dels pobles i de les ciutats de Catalunya i de tot Espanya. Sense por a equivocar-nos podem afirmar que la transformació dels municipis és la revolució de més entitat de la història contemporània del nostre país.

Un cop feta aquesta valoració més general cronològicament quantitativa i municipalment qualitativa convé que analitzem algunes qüestions amb més detall.

1. UNA TRANSICIÓ DES DE DALT

Crida molt l'atenció que s'escolessin prop de quatre anys des de la mort de Franco el 20 de novembre de 1975 fins a les eleccions municipals de 1979. Recordem breument els fets: primer, els intents conservadors de perpetuació del franquisme des de dins del franquisme (Arias Navarro) i, després, la proposta pactada de superació del franquisme des de dins (Adolfo Suárez) i des de fora (forces polítiques democràtiques i la seva progressiva legalització). Aquest acord va portar a les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977, al referèndum constitucional de 6 de desembre de 1978 i a les eleccions legislatives de març de 1979 abans d'arribar a les eleccions municipals de 1979.

Fet i fet, doncs, unes Corts i un Senat democràticament elegits el 15 de juny de 1977 i el mes de març de 1979 van conviure amb els ajuntaments franquistes i els alcaldes nomenats en aquest marc durant pràcticament un any i deu mesos. És, doncs, legítim preguntar-nos quin era el capteniment dels ajuntaments franquistes en un context general marcat per una democràcia incipient i quins efectes de paràlisi i endarreriment va poder ocasionar aquesta dualitat singular de poders entre l'àmbit local i l'àmbit general.

Manifestació per reivindicar una escola bressol per a l'Escola l'Estació, l'abril de 1985. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria desconeguda)

Manifestació contra el Pla general d'ordenació urbana a la plaça del Mercat, l'11 de febrer de 1984. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria: Joan Comalat)

Entrada de l'antic centre de Formació Professional a les Vetlladores, l'any 1979. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

El canvi es va dur a terme de la manera que ho feia possible una correlació de forces que tenia l'empenta dels moviments cívics i polítics i, en contrapartida, el fre de les forces conservadores i reaccionàries, que no volien cedir ni un pam de la seva supremacia en el poder.

Sabem que algunes revisions de la transició impugnen el seu valor democratitzador i posen l'èmfasi en el context de violència en què es va produir. Però analitzant la situació del moment sembla indubtable que el canvi es va dur a terme de la manera que ho feia possible una correlació de forces que tenia l'empenta dels moviments cívics i polítics i, en contrapartida, el fre de les forces conservadores i reaccionàries, que no volien cedir ni un pam de la seva supremacia en el poder. Sabem també que els moviments veïnals a les ciutats estaven mobilitzats i enquadrats per fer possible el canvi en la vida municipal i desfermar d'aquesta manera totes les energies i impulsos que havien estat frenats per un context antidemocràtic.

En aquest sentit les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 van tenir com un efecte alliberador, van deixar anar totes les energies frenades com si les aigües per fi poguessin córrer lliurement després de dècades de dics de contenció ara finalment enderrocats.

Retrat de Núria Almar i Lídia Duran amb tots els alcaldes de Sant Feliu del període democràtic durant la celebració dels 25 anys d'ajuntaments democràtics, el setembre de 2004. D'esquerra a dreta: Miquel Lobato, Josep Vicente, Manel Monfort, Joan-Alfons Albó i Antoni Juanals.

2. EL LLAST DEL FRANQUISME

Un dels efectes més nocius del franquisme, apart de la corrupció i de la imposició d'un pensament únic dominant imposat a través del partit únic i del nacionalcatolicisme, fou la impunitat davant de l'incompliment de la llei. Així l'urbanisme franquista va ser catastròfic malgrat que la llei del sòl de 1956 s'ha considerat sempre progressista en el seu context. Però el fet és que va ser la llei més sistemàticament conculcada de totes les que en el terreny de les ciutats es puguin recordar.

Els ajuntaments franquistes atendien amb recursos escassos a qüestions peremptòries sovint vinculades al funcionament de la ciutat sense atendre el funcionament de la societat. I això deixant una màniga molt ampla per al creixement de l'especulació urbanística sense contrapartides i sense norma. Les promocions públiques d'habitatge eren perifèriques i classistes, amb emplaçaments selectius determinats pel preu del sòl més que per criteris de centralitat i coherència. Les ciutats del franquisme eren ciutats duals, amb ciutadans de primera i ciutadans de segona i amb mecanismes de discriminació física i social molt evidents. Per la seva banda, els creixements urbans eren desordenats i es fa molt evident que les cases (els immobles) anaven a una velocitat i els serveis, a una altra molt més lenta; no era estrany, doncs, trobar que les cases haguessin avançat molt més que els carrers. Per ser més

clars encara: immobles de multipropietat de diversos pisos d'alçada podien estar en llocs sense voreres, enllumenat, pavimentació i, més d'una vegada, sense clavegueram. Si és clar que mancava el més elemental per dotar els carrers i les cases de la dignitat de carrers, imaginem el que mancava per atendre necessitats qualitatives.

En el franquisme era, per exemple, impensable la incorporació massiva de la dona al mercat de treball perquè no hi havia polítiques públiques per a les etapes preescolars i la corresponent dotació d'escoles bressol.

En un cert sentit, els primers programes municipals dels moviments democràtics responien a una estructura molt elemental: eren el positiu del negatiu de la fotografia dels municipis del darrer franquisme.

3. UNA NOVA AGENDA POLÍTICA

La revolució municipal va venir marcada per un capgirament de les prioritats:

- Donar veu al ciutadà, individualment i col·lectivament.
- Superar el dèficit democràtic.
- Recuperar els dèficits bàsics dels serveis municipals, de les infraestructures i dels equipaments.
- Atorgar seguretat jurídica als actes administratius i revisar els paràmetres de l'urbanisme amb voluntat transformadora.
- Atendre les necessitats més bàsiques de la ciutadania en matèria de serveis socials, habitatge, ocupació, mobilitat.
- Atorgar una prioritat i un valor integrals a l'educació, la cultura i l'esport.

Darrere d'aquests enunciats generals tots sabríem identificar els canvis estructurals més rellevants que tenen una traducció física i qualitativa en els municipis. Quan avui identifiquem la xarxa d'equipaments educatius (escoles bressol, centres de primària i secundària, centres universitaris en alguns casos), la xarxa de centres de salut i de serveis socials, la xarxa de centres cívics, la xarxa de biblioteques i equipaments culturals, la xarxa de museus i arxius, la xarxa d'instal·lacions esportives (piscines, pistes, pavellons, camps de futbol), i veiem la geografia dels nostres pobles i ciutats esmaltada d'aquestes instal·lacions ens seria difícil retrocedir en el temps i situar-nos en el punt d'arrencada, el 1979.

4. UN REREFONS POLÍTIC I IDEOLÒGIC

D'una forma recurrent des de 1979 mateix i fins ara s'han plantejat dos falsos dilemes entre gestió i política i entre pedra i serveis. És el fals debat que també ha contaminat la política general quan s'ha pretès establir un

A la pàgina de la dreta, de dalt a baix i d'esquerra a dreta:

Inauguració de la nova seu de la Policia Local al carrer Callao, el 10 de maig de 1991. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Servei de neteja a la rambla del Portalet, gener de 1991. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Xavier Colomer-Ribot)

Antiga Oficina Municipal de Turisme a l'avinguda Juli Garreta, cap al 1989. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

La violència de la crisi de 2008 ha afegit elements nous vinculats a la globalització, a la revolució tecnològica i a l'estructura del mercat de treball.

antagonisme radical entre les agendes nacional i social. Ni un ni altre dilema són certs; es tracta, més aviat, d'interdependències inseparables. En el món local una política intel·ligent es concreta en una bona gestió. I l'obra feta, la pedra, esdevé sempre condició necessària però mai no és condició suficient. Ja ben entrat el segle XXI ens podem preguntar on radica el cercle virtuós que supera les aparents contradiccions. La resposta és múltiple: política intel·ligent, gestió eficient, infraestructures polivalents i integració del patrimoni, la cultura i el coneixement en el bagatge i en el discurs de les poblacions que vulguin alçar la mirada i tenir la capacitat d'analitzar el passat, viure el present i construir el futur. Es tracta de fer compatibles les polítiques tangibles i els horitzons utòpics com l'únic motor que transformarà la vida social i econòmica de les ciutats pel camí de la modernització sense menysteniment de les polítiques d'igualtat i les polítiques de drets cívics enteses en el més ampli sentit.

A MODE DE CONCLUSIÓ

Hem d'admetre que el motor principal d'aquests canvis en el mapa municipal ha estat, sens dubte, l'urbanisme i la utilització de la revisió del planejament com una eina per a una millor dotació d'infraestructures i d'espais lliures a tots els municipis, si bé l'urbanisme, en molts casos, ha esdevingut una arma de doble fil.

Per això, a l'hora de fer un balanç provisional de quaranta anys, no cal ser triomfalista i és evident que el contrapunt o la contradicció bàsica de la revolució municipal que defensem és la timidesa amb la qual s'ha subvertit un planejament urbanístic expansiu, que donava peu a creixements desmesurats i fora de lloc. En realitat, sovint, entre el mapa dels pobles i les ciutats que ara tenim i el mapa de les que podrien ser si es fes ús al cent per cent de les possibilitats que atorga el planejament encara ara mostrariem la nostra insatisfacció amb un model de canvi incomplet i excessiu. D'aquí que sorgeixin noves veus d'alarma i nous moviments crítics en els inicis d'una nova onada expansiva al final de la crisi, sobretot en les poblacions amb un fort component turístic i una aguda preocupació ambiental i territorial. Però aquest contrapunt crític no pot esborrar ni minimitzar el balanç global que hem de situar en el crèdit de la democràcia municipal d'aquests darrers quaranta anys.

De 1979 fins ara hem viscut diverses crisis econòmiques i el punt d'arrencada assenyalava un màxim històric en les taxes d'atur, d'inflació i del preu del diner. La violència de la crisi de 2008 ha afegit elements nous vinculats a la globalització, a la revolució tecnològica i a l'estructura del mercat de treball. En aquest context, la precarització laboral, els problemes dels joves per accedir al mercat de treball i el dèficit crònic en l'oferta d'habitatge assequible

marquen amb un accent nou les polítiques municipals més recents que han hagut de demostrar al llarg d'aquests darrers quaranta anys una permanent capacitat d'adaptació a les noves conjuntures socials i econòmiques. Això vol dir, també, que en una revisió dels darrers quaranta anys caldrà atendre els canvis estructurals que s'han produït en la població, en la societat, en el mercat de treball i en les expectatives i les demandes d'una ciutadania cada cop més conscienciada i cada cop més exigent. L'any 1979 és el punt d'arrencada. La revolució municipal és, amb alts i baixos, una revolució contínua.

Acte d'inauguració dels safareigs del Puig, el 29 d'agost de 2014. AMSFG. Fons Ferran Massanas (autor: Ferran Massanas Bosch)

Joaquim Nadal Farreras

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural

Vist per les **REGIDORIES** **LEGISLATURA A LEGISLATURA**. El dia 3 d'abril de 1979 es van celebrar les primeres eleccions municipals democràtiques després del franquisme. D'aleshores ençà s'han succeït fins a deu legislatures i, ben aviat, s'esdevindran ja quaranta anys d'aquells comicis. Per tant, hi ha prou perspectiva per començar a analitzar des d'un punt de vista històric aquests darrers quatre decennis de govern municipal. El camp que s'obre s'albira extens i complex, i ben lluny de fer una valoració profunda i detallada, inabastable en el modest espai d'aquesta secció de L'ARJAU, aquest petit treball només té la pretensió de presentar algunes dades generals, particularment a partir de la informació aplegada a la base de dades que, a iniciativa de l'Arxiu Municipal, s'ha dedicat a compilar el conjunt de regidors i regidores que la ciutadania guixolenc ha anat elegint en tots aquests anys.

El consistori de Sant Feliu de Guíxols ha estat format, des de la primera a la setena legislatura, per 17 regidories; a partir de la vuitena, com a conseqüència de l'increment demogràfic de la ciutat, el nombre augmentà fins a 21. Per optar a ocupar els càrrecs, ciutadans i ciutadanes s'han aplegat en diferents candidatures polítiques, la quantitat de les quals ha estat variable. Així, a les primeres eleccions, potser pel significat que tenien després del període del qual hom venia, es pot apreciar una certa empenta, atès que s'hi van presentar 5 formacions diferents¹. A les següents, tanmateix, aquell engrescament sembla que es va desinflar, perquè només 3 van ser els partits candidats². Des d'aleshores la tendència general ha anat a l'alça, de manera que a partir de la cinquena legislatura s'han presentat 6 o més llistes, i s'ha arribat al màxim a les eleccions de l'última, quan es van proposar fins a 9 candidatures diferents³.

Aquesta evolució (fig. 1) apunta importants canvis en la societat guixolenc, que en els darrers quaranta anys ha desenvolupat una diversitat cada cop més àmplia i creixent de sensibilitats. Una altra cosa diferent és la representació que hagin aconseguit els partits a cada legislatura; en aquest sentit, cal remarcar que, llevat de les segones eleccions, en les quals les tres formacions que es varen presentar van obtenir prou vots com per entrar al govern municipal, a cada legislatura hi ha hagut candidatures que han quedat fora per manca de prou vots. Amb tot, aquella diversificació de partits, unida al major o menor suport dels i les votants, assenyalava una progressiva fragmentació de l'espai polític local. Aquest fenomen s'evidencia en les cada cop més infreqüents majories que han permès equips de govern monocolors i l'establiment de pactes entre diversos partits per cercar un govern estable.

Fent un recompte ràpid del nombre de ciutadans i ciutadanes presents a les llistes obtenim la xifra total de 1.344. Això no obstant, aquest nombre no és real, ja que hi ha hagut qui s'ha presentat com a candidat/-a en més d'una ocasió,

1. BOP núm. 33 de 17/03/1979, p. 646-647
2. BOP núm. 47 de 14/04/1983, p. 25-26
3. BOP núm. 55 de 07/05/1987, p. 13-14; 55 de 30/04/1991, p. 138-140; 59 de 02/05/1995, p. 3721-3722; 63 de 18/05/1999, p. 25-26; 81 de 29/04/2003, p. 177-178; 86 d'01/05/2007, p. 25-27; 77 annex 1 de 20/04/2011, p. 27-28; i 77 annex 1 de 22/04/2015, p. 28-30

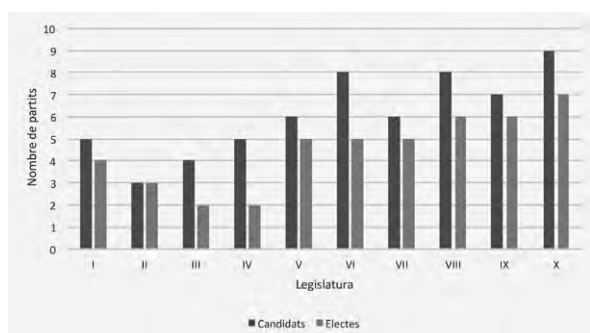

Fig. 1

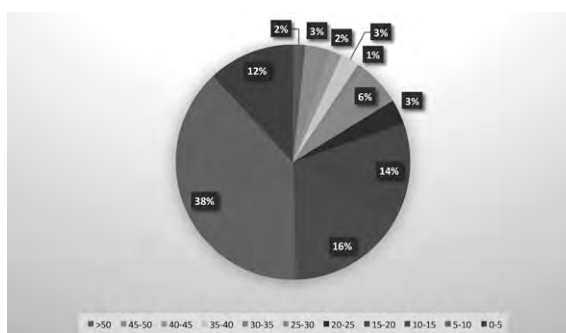

Fig. 2

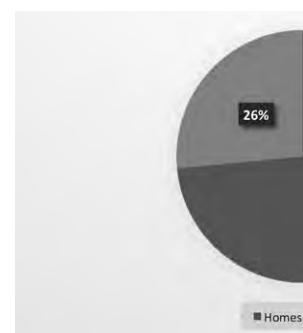

Fig. 3

Des d'aleshores la tendència general ha anat a l'alça, de manera que a partir de la cinquena legislatura s'han presentat 6 o més llistes, i s'ha arribat al màxim en les eleccions de l'última, quan es van proposar fins a 9 candidatures diferents.

de manera que, excloent les repeticions, la quantitat queda reduïda a 816. De fet, gairebé un terç (per a ser precisos, el 31,62%) ha anat com a mínim dues vegades en una llista electoral; entre aquests casos, la majoria ha repetit una sola vegada (la qual cosa representa el 15,44 % sobre el total) i són molt comptats els candidats que s'han ofert entre 8 i 10 cops (un 0,49% que sumen 4 persones). Efectivament, hi ha hagut un guixolenc que s'ha presentat a tots els comicis...i curiosament mai ha sortit elegit com a regidor. El fet que habitualment hagi ocupat posicions mitjanes i baixes a les llistes pot explicar aquesta circumstància.

Sense entrar en una revisió gaire aprofundida de les candidatures de cada formació es poden copsar algunes dades prou interessants, com ara la presència de candidats/tes (i, a vegades, també regidors/res) "històrics", que s'han mantingut i es mantenen durant un període més o menys dilatat sota les mateixes sigles. D'altres vegades, en canvi, s'observen altres llargues trajectòries que passen per diferents partits en el transcurs del temps. Així mateix, s'aprecia com, d'una manera que no és del tot inhabitual, diferents integrants d'una mateixa família (germans/nes, pares/mares i fills/filles) es presenten com a candidats, a vegades tots junts en les mateixes formacions i d'altres, en grups situats en posicions diametralment oposades dins de l'espectre polític. Tot plegat fa sospitar que, si no es fes un recompte de candidats/tes de manera individual, sinó per famílies, aquella xifra de 816 que apuntàvem més amunt seria lleugerament menor.

La reiteració de candidatures té la seva translació en els càrrecs electes (fig. 2). Així ho mostra el fet que, malgrat que el nombre total de càrrecs ha estat

A dalt, inauguració del parc de les Eres, 1 d'octubre de 1982. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria desconeguda)

A sota:

Fig. 1. Nombre de partits que s'han presentat a les eleccions municipals de les deu darreres legislatures i nombre dels que han aconseguit representació al consistori.

Fig. 2. Proporció de regidors i regidores de l'Ajuntament guixolenc en funció del temps (distribuït en segments de 5%) que han estat ocupant un càrrec.

Fig. 3. Distribució dels càrrecs electes del consistori guixolenc en funció del gènere en el conjunt de les deu legislatures.

Fig. 4. Evolució de la proporció de les candidatures presentades a les eleccions municipals en funció del gènere.

Fig. 5. Evolució de la presència d'homes i dones a les candidatures presentades a les eleccions i als càrrecs electes de les deu legislatures.

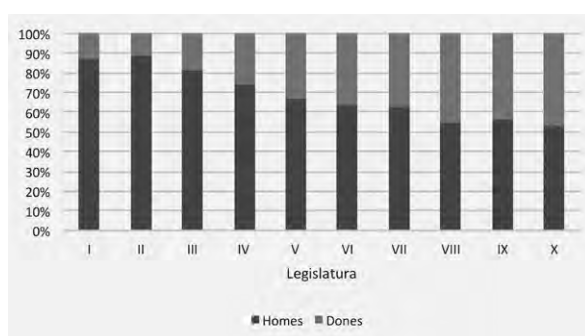
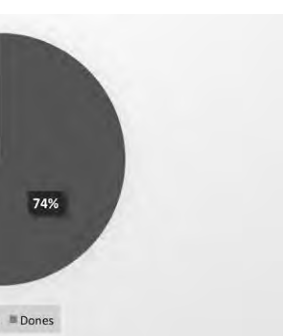

Fig. 4

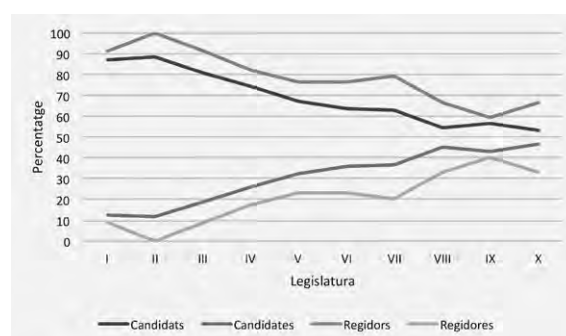

Fig. 5

De dalt a baix:

Propaganda electoral al passeig del Mar l'any 1999. AMSFG. Fons Albert Gironès (autor: Albert Gironès Costa)

Vista de la Fira d'Entitats, el setembre de 1998. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autor: Xavier Colomer-Ribot)

de 182, les persones que els han ocupat han estat 117; altra vegada la proporció d'electes que han detingut una regidoria i/o l'alcaldia en més d'una legislatura ha estat al voltant d'un terç (un 31,62% del total per a ser precisos). Pel que fa a la durada en el càrrec, ha estat molt variada, perquè hi ha hagut regidors i regidores (i alcaldes) que s'han mantingut de manera contínua (o, a vegades, discontinua) en un temps més o menys dilatat, mentre que d'altres –per múltiples i variades raons– han renunciat abans de completar una legislatura i han hagut de ser substituïts per altres electes. Als extrems es troben un regidor que, en conjunt, ho ha estat gairebé 23 anys i un altre que només ho va ser durant 59 dies. El més freqüent ha estat tenir el càrrec durant aproximadament uns quatre anys, que ha estat el cas del 38% dels electes. Per sota d'aquesta permanència hi ha un 12% que, unit al percentatge anterior, mostra que la meitat dels electes han ocupat un càrrec dins d'un període que va d'unes poques setmanes a uns quatre anys. Entre aquelles i aquells que s'han mantingut un temps superior, un 30% ho ha fet entre quatre i vuit anys, mentre que el 20% restant ha detingut el càrrec durant un temps encara més prolongat; dins d'aquest últim grup, únicament un 5% (és a dir, 6 persones) s'ha mantingut un període superior als 19 anys.

Atenent ara les dades de gènere, el govern municipal ha estat en aquests darrers quaranta anys eminentment masculí: 86 homes davant de tan sols 31 dones o, expressat d'una altra manera, gairebé les tres quartes parts de les regidories de les deu legislatures han estat ocupades per homes (fig. 3). I no és perquè, per les raons que poguessin ser, la dona s'hagi incorporat més tard a la política municipal: ja des de la

primera legislatura hi ha hagut, en major o menor mesura, candidates a totes les llistes que s'han presentat a les eleccions i, fins i tot, alguna havia arribat a atènyer la regidoria. Només hi ha una única excepció, la segona legislatura, en la qual absolutament tots els càrrecs electes van ser homes durant els quatre anys; les eleccions d'aquella també van estar marcades per una caiguda de les candidates gairebé la meitat de les quals s'havien presentat als comicis de la legislatura anterior.

A dalt, d'esquerra a dreta:

Retrat de l'alcalde Pere Albertí al seu despatx, 1974. AMSFG. Fons Festival Internacional de Cinema Amateur (autoría desconeguda)

Retrat de l'alcalde Josep Vicente i regidors de l'Ajuntament el 1987. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoría desconeguda)

Retrat de l'alcalde Antoni Juanals i regidors de l'Ajuntament el 1995. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoría desconeguda)

Sala de plens de l'Ajuntament durant unes eleccions, 1985. AMSFG. Fons Martí Clara (autoría: Martí Clara)

Inauguració de la ronda de Ponent per l'alcalde Miquel Lobato, el 8 de juliol de 2006. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoría: Pere Carreras)

Atenent ara les dades de gènere, el govern municipal ha estat en aquests darrers quaranta anys eminentment masculí: 86 homes davant de, tan sols, 31 dones o, expressat d'una altra manera, gairebé les tres quartes parts de les regidories de les deu legislatures han estat ocupades per homes.

En qualsevol cas, la tendència general ha estat, de mica en mica, l'increment de la presència femenina tant a les candidatures com a les regidories, particularment marcat a les tres darreres legislatures (figs. 4 i 5). No és fins a les quartes eleccions que es troba una candidatura en la qual s'assoleix la paritat (i això comptant les persones suplents) entre homes i dones. A partir d'aquí s'aprecia una voluntat, per part dels diversos partits, d'anar augmentant la presència de dones a les seves llistes, aproximant-se cada cop més a la paritat, o directament assolint-la; en aquest sentit, s'aprecia com a partir de la vuitena legislatura totes les llistes han rondat —o superat— el 40% de candidates. Tanmateix, cal reconèixer que, si ens mirem les xifres de manera global en comptes d'individual per formacions candidates, ni tan sols als darrers comicis es va arribar a la paritat tot i ser els que més a prop hi han estat dels darrers quaranta anys.

Tampoc ha estat gaire habitual que els partits hagin situat al capdavant de les seves llistes una dona com a alcaldable. La primera ocasió que s'esdevingué va ser a les cinquenes eleccions, quan dos partits van proposar sengles candidates a l'alcaldia. La presentació de dones alcaldables no sembla que es pugui atribuir a aspectes de caire ideològic, atès que les dues formacions es troben en extrems oposats. A partir d'aleshores, a la resta de legislatures (llevat només de la vuitena) hi ha hagut només entre un i dos grups polítics que han encapçalat les seves candidatures amb dones. Això no obstant, cap d'elles no ha arribat mai a ser alcaldessa, ja que les formacions que encapçalaven o bé havien quedat a l'oposició o bé no havien aconseguit prou suport de l'electorat per assolir representació. Ara, quan ens trobem quasi a les portes de les noves eleccions que hauran de servir per constituir l'onzena legislatura, podem veure com prossegueixen les tendències que hem anat apuntant.

Jordi Vivo Llorca
Universitat de Girona

Vist per l'ECONOMIA LA TRANSFORMACIÓ ECONÒMICA DEL MUNICIPI. Malgrat que Sant Feliu de Guíxols als anys 30 fou pionera en l'atracció de visitants i forasters, no va ser fins a mitjan anys 60 del segle xx que l'esclat del turisme de masses va provocar una profunda transformació de la ciutat, que repercutí a tots nivells. Aquella nova font d'ingressos desencadenà la progressiva desaparició del teixit industrial surer, que havia constituït l'eix de l'economia durant pràcticament dos segles. Per una banda, les fàbriques de suro van ser substituïdes per establiments dedicats a l'hostaleria i la restauració. Per una altra banda, el sector de la construcció va entrar en una hiperactivitat que va tenir com a conseqüència la metamorfosi de la façana marítima i la proliferació d'urbanitzacions de segona residència. De retruc, arribaren a la ciutat nouvinguts d'arreu de l'Estat tot cercant l'oportunitat de feina i una millor qualitat de vida.

L'autarquia havia seccionat totes les iniciatives turístiques i no serà fins al període conegut com *desarrollista* que la ciutat i tot el litoral recuperin l'activitat perduda.

La Guerra Civil i la terrible postguerra van eliminar pràcticament qualsevol vestigi del passat turístic de la ciutat. Els antecedents eren molt eloqüents: Els Banys de Sant Elm havien creat un pol d'atracció balneària, els Viatges Blaus havien connectat per mar la capital catalana amb la ciutat i el model urbanístic de s'Agaró havia creat un patró arquitectònic audaç i respectuós amb l'entorn. Abans, els llibres de viatges i les primeres guies (com la de l'Ateneu Empordanès o el Centre Excursionista de Catalunya) havien identificat els principals recursos del litoral de la Costa Brava. De fet, el 1935 va tenir lloc la Conferència sobre la Costa Brava, en la qual s'assentaren les bases d'un desenvolupament turístic ordenat de la costa. Tot plegat va quedar ensorrat per l'ona expansiva de la guerra i la immediata postguerra.

Després d'un llarg parèntesi, a mitjan anys 50, apareixen els primers turistes que visiten esporàdicament la ciutat. No hi ha cap connexió amb els anteriors. L'autarquia havia seccionat totes les iniciatives turístiques i no serà fins al període conegut com *desarrollista* que la ciutat i tot el litoral recuperin l'activitat perduda. Són uns nous turistes, les classes mitjanes europees organitzades en viatges estandarditzats on la platja esdevé el principal factor d'atracció. Totes les normes que intenten regular la nova activitat arriben sempre tard. Les Normes per la protecció del paisatge de la Costa Brava de 1952 foren paper mullat, així com les Normes d'alçada de 1968, i el Pla General va ser incomplet sistemàticament amb l'instrument del pla parcial o de l'edifici singular. El 1958 Sant Feliu ja disposava de 15 hotels i havien situat a la ciutat la seva seu diverses companyies receptives com Cook, Internacional Expreso o Taber.

DEL TURISME AL RESIDENCIALISME

A l'altra pàgina, de dalt a baix:

Racó de s'Agaró de la platja de Sant Pol amb els banys i la taverna, a principis dels noranta. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas Quintana)

Platja de Sant Pol als anys noranta. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas Quintana)

El primer ajuntament democràtic s'inicia amb la fi de la llarga crisi de 1973. La crisi econòmica va tenir un fort impacte en l'estructura hotelera de la ciutat. Si el 1971 la ciutat havia assolit el sostre dels 61 establiments, el 1978 havia davallat fins als 48. És cert que el número de places a penes va variar perquè la crisi afavorí la concentració hotelera i l'ampliació de la capacitat mitjana. El 1980 Sant Feliu només disposava de 40 hotels i unes 2.700 places.

Els vuitanta una nova activitat compensarà amb escriu la crisi de l'hostaleria ganxona: el residencialisme. És cert que la ciutat ja tenia una reputació residencial turística des del període d'entreguerres.

La ciutat també allotja dos càmpings amb una capacitat modesta.

La ciutat dels 80 es caracteritza per dos processos complementaris. En primer lloc, la pèrdua de pes de l'activitat comercial del port i el declivi definitiu de la indústria surotapera; en segon lloc, la consolidació del model turístic fordista en un sistema urbà que connecta els municipis de la Vall d'Aro. Mentre que Platja d'Aro assumeix la centralitat turística, Sant Feliu de Guíxols complementa la seva activitat turística amb la funció residencial. La ciutat és el centre de serveis d'una regió turística, i és també l'espai residencial de la mà d'obra que es dedica de forma directa o indirecta a l'activitat turística. El creixement de la ciutat en els nous barris d'immigració s'explica per la capacitat d'atracció del turisme, que havia compensat la pèrdua de capacitat industrial. Durant la dècada dels 80 es consolidà el node turístic de Platja d'Aro, no tant per l'increment de la capacitat hotelera com per la creació d'un corredor turístic comercial i d'oci nocturn.

La dècada dels 80 a Sant Feliu de Guíxols mostra la pèrdua de capacitat hotelera. A finals dels 80, la ciutat no arriba als 40 establiments i la seva capacitat no supera les 2.500 places. Els hotels situats en la trama urbana i en la muntanya de Sant Elm es desplacen cap al nucli de Sant Pol, que es consolida com el centre de la nova activitat turística i residencial. L'estancament de l'activitat hotelera és relativament invisible. Els vuitanta una nova activitat compensarà amb escriu la crisi de l'hostaleria ganxona: el residencialisme. És cert que la ciutat tenia una reputació residencial turística des del període d'entreguerres. Per això, el 1960 la ciutat tenia un dels parcs de segones residències més rellevants de la Costa Brava. En aquests anys, però, el pes relatiu dels habitatges secundaris sobre el total del parc era relativament feble. Els anys 70 aquest parc ha augmentat fins als 1.800 habitatges. Però en els anys 80 quan el fenomen esdevé estructural: El 1981, els habitatges secundaris gairebé s'han duplicat. El 1991 els habitatges secundaris (5.137) ja superen els habitatges principals.

Tota la dècada dels 80 i els 90 es caracteritzen per la taca residencial turística pel conjunt de la Costa Brava. En els municipis del litoral, el 1970 hi havia un habitatge secundari per cada habitatge principal; el 1981, dos habitatges secundaris per cada habitatge principal, i el 1991, 2,5 habitatges secundaris per cada habitatge principal. Només uns pocs municipis accentuen la seva activitat turística clàssica (centrada sobretot en els hotels, els càmpings, l'oci nocturn i el comerç turístic): Roses, Platja d'Aro, Tossa i per sobre de tots, Lloret de Mar. La resta de municipis mostren un estancament de l'activitat hotelera acompanyada per l'emergència de la funció turística residencial, com en el cas de Sant Feliu de Guíxols.

Els efectes d'aquest procés són múltiples. Pel que fa a la dinàmica turística, l'estacionalitat clàssica de l'estiu es complementa amb una nova estaciona-

A l'altra pàgina, d'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Vista del racó de Llevant amb el Salvament, l'edifici Joan I i cap Ducal, cap al 1970. AMSFG. Fons Enric Figueras (autoria: Foto Cine Antorcha)

Rètol informatiu turístic de la ciutat, 1982. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria desconeguda)

Urbanització del carrer Major, maig de 1985. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria: Enric Estarlı Masjuan)

Cabines telefòniques situades al passeig del Mar, a prop de l'Ajuntament, el 1987. AMSFG. Fons Pere Rigau (autoria: Pere Rigau Roch)

litat setmanal. Els turistes ja no són internacionals, sinó que són visitants de proximitat, amb una elevada fidelització. Hi ha una part de l'activitat comercial i de restauració que es reorienta a aquesta demanda discontinua. Es desenvolupa també un conjunt d'activitats laborals de suport a les segones residències i, especialment, es desenvolupa de forma desproporcionada el sector de la construcció, que ha de donar resposta a una demanda creixent. L'estudi pel pla estratègic de turisme de 1992 posa de manifest que la major part dels habitatges secundaris són de propietat; mostra també un comportament dual: una part de la demanda opta pel model de ciutat-jardí, que s'escampen per les diverses urbanitzacions del municipi i especialment pel nucli de Sant Pol. Però una altra demanda selecciona la trama urbana i se situa en el nucli antic (preferentment) i en la part baixa de l'Eixample. El residencialisme genera, per tant, un desplaçament molt significatiu de la població cap a nous barris: la part alta de l'Eixample, els espais rehabilitats de Vilartagues i de manera notable el barri de Tueda.

LA CRISI DE L'ESTANDARDITZACIÓ

La dècada dels 90 i el canvi de segle es caracteritzaren per una lenta crisi del model clàssic fordista. El turisme basat en l'oferta i la demanda de productes estandarditzats inicia la seva decadència davant de la demanda de productes

El Peix Blau Ganxó s'inicià a principis dels anys 90 com una forma de revitalitzar el sector de la restauració local. El 2018 arribà a la 26a edició.

singulars, que s'adaptin a les necessitats específiques de cada grup de consumidors. Ara, la singularitat, la presentació de productes no convencionals esdevé una de les prioritats de les destinacions. Un dels primers símptomes del canvi de cicle és el pla estratègic de turisme de 1992, que proposa una reconversió de la planta hotelera, una especialització en el turisme residencial i la creació de nous productes basats en la identitat del municipi. En el conjunt de la Costa Brava, les estratègies més comunes que segueixen els municipis com a resposta a aquest context són cinc: l'aposta per la qualitat, el desenvolupament turístic sostenible, la creació d'esdeveniments, les estratègies de tematització o el residencialisme, amb una aposta pel que podríem considerar turisme urbà.

La gestió pública del turisme a la ciutat s'ha caracteritzat per la creació d'esdeveniments. El Peix Blau Ganxó s'inicià a principis dels anys 90 com una forma de revitalitzar el sector de la restauració local. El 2018 arribà a la 26a edició. Les campanyes gastronòmiques s'han escampat per tot el litoral, de la Gamba de Palamós a la Garoinada. Una altra estratègia local ha estat els festivals, especialment el Festival Internacional de la Porta Ferrada, un festival de música i arts escèniques que naixé el 1958 i que es transformà a partir de la dècada dels 80. Novament, aquesta és una estratègia que s'ha desenvolupat en el conjunt de la costa, des del Cap Roig fins a Peralada.

La segona estratègia turística de diferenciació s'ha centrat en la recuperació del patrimoni natural i cultural, que és un dels eixos fonamentals de transformació que ha seguit el Patronat Costa Brava Girona. En l'àmbit natural, la recuperació dels camins de ronda, la proposta d'una reserva a la Punta de Garbí i especialment l'eix ciclovitari del Carrilet han estat els principals exponentes. En l'àmbit cultural, el node del Monestir ha estat el principal eix de creació cultural, que es complementa amb altres peces del patrimoni amb una escassa activitat turística: El Salvament, l'Hospital... Al mateix temps, l'Exposició Thyssen ha creat una oferta cultural basada en la lògica dels esdeveniments.

José Antonio Donaire Benito
Universitat de Girona

A dalt, d'esquerra a dreta:

Primera fira de mostres celebrada a Sant Feliu de Guíxols, 1983. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas Quintana)

Carrer Major des de la rambla del Portalet, 1984. AMSFG. Fons Pere Rigau (autoria: Pere Rigau Roch)

Màquina per a la neteja de les platges, 1991. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Inauguració de la Fira de Sant Feliu l'any 1994. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Vist per l'URBANISME UNA LECTURA OPTIMISTA. El Sant Feliu de Guíxols que va quedar després del franquisme no estava pensat ni preparat per garantir als seus habitants que en poguessin gaudir com a ciutadans. La ciutat franquista s'havia reconstruït després dels bombardejos de la Guerra Civil i l'urbanisme de les dècades posteriors aspirava només a esdevenir un escenari per acollir turisme. Mentre la població creixia amb els nouvinguts que arribaven d'arreu de l'Estat cercant treball, la superfície construïda es duplicà en dues dècades, en unes condicions precàries i de barraquisme. Un dels principals objectius de l'Ajuntament democràtic ha estat transformar Sant Feliu en una ciutat atractiva i amb bons serveis.

EL PUNT DE PARTIDA

El 1979 Sant Feliu de Guíxols tenia 16.075 habitants. Havia passat els anys setanta enmig d'una notable intensitat social, econòmica i política, com tot el país. Si la dècada havia començat sota la dinàmica del *desarrollismo* i un boom demogràfic i de la construcció, en plena expansió d'urbanitzacions, creixement de nous barris, transformació de la façana del passeig... acabava immersa en la crisi i amb els primers laments per la pèrdua de patrimoni i per la manca de serveis bàsics. Hi havia dues escoles públiques i un petit institut; un vell hospital i un asil regits per religioses; un Monestir ruïnós; un gran barri sense serveis ni urbanització; una pista de bàsquet al passeig i un camp de futbol provisional.

El debat polític era vibrant i la sociologia popular parlava del Sant Feliu "de sempre" i del "nou", dels "d'aquí" i dels "de fora", dels "de dalt" i dels "de baix". L'urbanisme es regia, si es pot dir així, per un pla aprovat el 1961, dinamitat dos anys més tard per una modificació feta pel mateix ajuntament que, amb l'argument de la gran demanda turística, augmentava amb generositat les àrees edificables i les alçades permeses. Amb l'empara d'aquesta modificació, entre 1966 i 1978 es van aprovar els grans plans per urbanitzar Vilartagues, Sant Pol i Creu de Sant Pol, Volta de l'Ametller, Pineda Fosca, Punta Brava, etc. amb desenes de milers d'habitatges previstos.

És a dir, la ciutat havia passat dues dècades de fort creixement demogràfic i econòmic, però això no s'havia traduït en gairebé res de patrimoni col·lectiu –serveis, equipaments, etc.–, més aviat el contrari: s'havia empobrit per la pèrdua de béns culturals –com gairebé tota la façana històrica del passeig– i naturals. Quan es van celebrar les primeres eleccions municipals, ja estava clar que l'urbanisme era un dels cavalls de batalla que s'havien d'afrontar. Els nous ajuntaments, arreu del país, es trobaven amb una ineludible necessitat de pal·liar clamorosos dèficits que patien els barris, de donar resposta a les noves necessitats que la sortida de la crisi requeria i de reconduir uns plans d'urbanisme fills d'un règim no democràtic i fruit de la voracitat especulativa.

Els nous consistoris, amb l'impuls de la Generalitat, van iniciar ràpidament la redacció de plans d'urbanisme. També a Sant Feliu, on el nou govern i un equip jove d'arquitectes, tots inexperts, es van posar a treballar amb il·lusió i intensitat. No partien de zero, el 1975 hi havia hagut un primer intent de fer un nou pla –que va acabar malament– i des de finals dels setanta també s'estava immers en una nova versió del Pla Especial de Vilartagues, el principal problema sociourbanístic de la ciutat.

És a dir, la ciutat havia passat dues dècades de fort creixement demogràfic i econòmic, però això no s'havia traduït en gairebé res de patrimoni col·lectiu –serveis, equipaments, etc.–, més aviat el contrari: s'havia empobrit per la pèrdua de béns culturals –com gairebé tota la façana històrica del passeig– i naturals.

EL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA (PGOU) DE 1986. UN LLEGAT ENVERINAT I DUES DÈCADES ENTRE LES GRANS EXPECTATIVES I LA REALITAT

Els anys vuitanta i noranta queden, doncs, marcats per tres dinàmiques a vegades contradictòries. La primera és la de redacció, debat i aprovació del primer Pla General d'Ordenació Urbana de la democràcia. El Pla va generar, probablement, alguns dels moments més tensos de la política local –amb acusacions apocalíptiques, amenaces, manifestacions, etc.– en la mesura que polaritzava les opinions: per a uns, era el gran instrument per recuperar-se de dèficits heretats i projectar la ciutat cap al futur, i per a uns altres, era una important amenaça als seus interessos econòmics i expectatives. Vist amb la distància temporal, és possible que ambdues visions fossin excessives. En tot cas, tot el procés del PGOU es va allargar amb dures negociacions i debat tècnic i jurídic, a més del polític, i va generar importants desgastos personals a alguns dels seus protagonistes.

Construcció del teatre auditori als terrenys de l'antiga Corxera, l'any 1989. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoría desconeguda)

A dalt, obres de construcció de l'Escola Bressol l'Oreneta, entre 1985 i 1987. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Jaume Ferré)

A sota, solar per a la construcció de l'espai Guixols Arena, inaugurat el setembre de 2016. AMSFG. Fons Associació de Veïns de Vilartagues (autoria desconeguda)

La segona dinàmica d'aquestes dècades –i fins al present– és l'econòmica, sempre important però en aquests temes determinant. Com una mena de maledicció "sisífica", el sector de la construcció es va veure sotmès a la característica alternança de cicles d'eufòria i depressió: crisi fins a mitjans vuitanta, expansió fins al 1992, crisi fins al 1998/1999, expansió màxima fins al 2007, crisi a partir de 2008, etc. Uns alts i baixos que fan difícil de gestionar l'urbanisme –el planejament, el creixement de la ciutat i la renovació interior, les inversions, etc.–, i més encara quan el sector i tot el què l'envolta s'ha convertit en la principal font d'ocupació –i d'atur– d'una bona part de la costa.

Fig. 1

Fig. 2

El sector de la construcció es va veure sotmès a la característica alternança de cicles d'eufòria i depressió: crisi fins a mitjans dels vuitanta, expansió fins al 1992, crisi fins al 1998/1999, expansió màxima fins al 2007, crisi a partir de 2008.

I la tercera dinàmica, influïda per les dues anteriors, és la pròpia gestió del Pla i de l'urbanisme en general. En aquest sentit, el resultat és mesurable en termes de dotació d'equipaments i inversió en infraestructures i espais públics, extensió d'àrees de nova urbanització i desenvolupament d'àrees de renovació interior. Només per destacar algunes actuacions d'impacte, cal citar la urbanització de Vilartagues; l'actuació de la Generalitat als antics "Teixits" (Pla Especial Godó i Trias); la retallada d'alçades a tot el nucli urbà; la urbanització del Pla de Sant Pol i el passeig, la Volta de l'Ametller i les Bateriaes –tots tres sectors després de duríssimes discussions amb els propietaris que volien mantenir les edificabilitats dels anys seixanta i setanta–; la zona industrial, o les obres de consolidació i rehabilitació del Monestir i tot el conjunt d'equipaments de la Corxera (per cert, el millor i quasi únic llegat del període franquista).

A finals dels anys noranta el PGOU ja es dona per amortitzat, no tant perquè hagués esgotat la seva capacitat de creixement i de gestió, sinó perquè comença a posar-se de manifest algunes mancances i aspectes obsolets, tant des del punt de vista de plantejament com en relació amb el marc legal i tècnic.

EL PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL DE 2006. ENTRE LA CONTINUÏTAT I LA RUPTURA; ENTRE L'EUFÒRIA I LA CRISI

El segle XXI s'inicia, doncs, amb un nou i extraordinari impuls del sector de la construcció i un gran dinamisme de la gestió municipal amb un nou govern de signe polític diferent –des del 1999. El Pla es modifica, el Pla en sectors concrets, com per exemple per fer la ronda de Ponent, o s'aproven plans par-

Cartografia elaborada pel mateixos autors per representar la construcció d'equipaments (fig. 1) la qualificació de zones verdes (fig. 2), la qualificació del sòl (fig. 3) i els plans urbanístics (fig. 4).

Fig. 3

Fig. 4

cials tan importants com els de Mas Balmanya o Mas Falgueres. Fins al 2004 no es posa en marxa formalment la revisió total del PGOU i el procés acaba el 2006 amb l'aprovació definitiva, també entre forts debats, del POUM actualment vigent.

El nou Pla, com no pot ser d'altra manera, es mou entre l'aprofundiment d'algunes de les propostes del PGOU i el replantejament d'altres. Entre les primeres, consolida la creació de la "corona verda" a l'entorn de les Bateria

En aquesta pàgina:

Plaça de braus de Sant Feliu de Guíxols abans del seu enderroc, 1998. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Xavier Colomer-Ribot)

Escola Baldri Reixach, durant la dècada dels 90. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria desconeguda)

A l'altra pàgina, de dalt a baix i d'esquerra a dreta:

Riera de Tueda abans del seu cobriment, juny de 1987. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Visita de l'alcalde Antoni Juanals a l'antic Hospital el dia del malalt, als anys noranta. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Xavier Colomer-Ribot)

Torneig de voleibol al pavelló poliesportiu, 1990. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Aquestes quatre dècades quedaran marcades per una transformació en profunditat i intensitat de la ciutat mai vista, però en la qual allò públic –allò que fa possible ser plenament ciutadans– haurà estat protagonista per primera vegada en la història.

i Montcalvari o les actuacions de reforma interior sobretot en sectors d'antigues fàbriques. En el sentit contrari, de replantejament, es destaca l'estructura general de la mobilitat, que ara es recolzarà en rondes exteriors, eliminant un necessari però molt complex vial, que havia de travessar l'Eixample en sentit Llevant-Ponent. Aquest nou "esquelet" per a la ciutat comporta que el POUM també reestructuri una bona part del creixement perifèric en un doble sentit: modificant tots els sectors previstos per créixer (amb algun de nou com Cubells) i, per altra banda, definint taxativament –gràcies a les cessions obligatòries per a zones verdes– fins on es podrà estendre la "taca urbana".

Obres de construcció de l'Escola l'Estació, el juny de 1980. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Néstor Sanchiz)

Al revés que amb el Pla anterior, la posada en marxa del POUM coincideix amb un nou i extraordinari cicle immobiliari depressiu, que frena en sec el sector de la construcció. Només per fer-se una idea de la magnitud, per

exemple, el 2006 es van concedir 1.070 llicències per a nous habitatges, i el 2014, el “pitjor” any, només 6. Així doncs, la segona dècada d’aquest segle no es caracteritza pel creixement, sinó més aviat per la gestió urbanística de “despatx” i per l’obra pública, que manté una important capacitat d’inversió. Traduït en resultats, això significa que, d’una banda, es resolen els diferents plets sorgits arran de l’aprovació del POUM i, també, aquest es modifica en alguns sectors per ajustar-los a nous criteris, o a la llei o per aprofitar oportunitats. Es pot destacar, en aquest sentit, la modificació al sector d’Agglotap –que fa possible l’actuació del nou Parc Central– i la de les propietats dels germans Anlló i altres zones hoteleres. Per altra banda, de la inversió pública, sobresurt el Pla de Barris per a la recuperació de la zona central de l’Eixample, els nous centres educatius a Mas Balmanya, la reforma de la zona del Fortim o la de l’entorn de l’Asil Surís.

QUARANTA ANYS D’URBANISME EN DEMOCRÀCIA: UNA CIUTAT PER VIURE-HI MILLOR

El 2019 Sant Feliu de Guíxols té 21.824 habitants. Malgrat una profunda crisi econòmica la ciutat disposa de dues residències municipals de gent gran, quatre escoles, dos instituts i dues escoles bressol públics, dos camps de futbol i dos pavellons d’esports, un centre d’atenció primària, dos centres cívics, una biblioteca i un teatre municipal... En total, les quatre dècades d’ençà del restabliment de la democràcia s’han creat –o s’han remodelat– un total de 43 equipaments.

Pel que fa a les zones verdes i espais lliures el resultat és igualment extraordinari en termes històrics: l’extensió de zona verda protegida des de 1979 ha estat de 931.113,74 m²: hi ha més places i parcs i una bona part del verd que envolta la ciutat és o serà públic.

Certament, en aquests anys també hi ha hagut errors, pèrdues irreparables de paisatges i oblits inacceptables –per exemple en polítiques d’habitatge–. Però, aquestes quatre dècades quedaran marcades per una transformació en profunditat i intensitat de la ciutat mai vista, però en la qual allò públic –allò que fa possible ser plenament ciutadans– haurà estat protagonista per primera vegada en la història. Això és el que s’ha volgut destacar en aquest text tan breu, ressaltant el molt que s’ha assolit –molt més del que s’ha citat– tant com el que queda per fer.

Joan Vicente Rufi
Arnau Camps Quer
Universitat de Girona

Vist per l'ARXIU RECERCA I DIFUSIÓ D'UN PERÍODE HISTÒRIC RECENT. Enguany es compleixen quaranta anys de les primeres eleccions municipals democràtiques celebrades a l'Estat espanyol després de la mort del dictador Franco. En el transcurs d'aquesta etapa s'han produït nombroses transformacions en la nostra manera de viure i en l'entorn que ens és més immediat. Sovint les preocupacions quotidianes, el ritme accelerat del dia a dia... impedeixen aturar-nos un moment per prendre consciència d'aquests canvis i, sobre tot, saber quin abast han tingut a l'hora de configurar el nostre municipi. Aquest ha estat el punt de partida de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols per a impulsar el projecte de recerca i divulgació *Viure en democràcia. Sant Feliu de Guíxols 1979-2019*.

Plasmar com la ciutadania, per mitjà de la participació, el teixit associatiu i l'acció política, ha estat protagonista de la transformació i la millora col·lectives de Sant Feliu de Guíxols

El projecte *Viure en democràcia. Sant Feliu de Guíxols 1979-2019* es va iniciar fa uns mesos amb la voluntat d'oferir a la ciutadania elements de coneixement i reflexió del que ha suposat des de l'àmbit pròpiament guixolenc, amb els seus encerts i també errors, aquesta etapa democràtica iniciada ara fa quaranta anys. Malgrat que es tracta d'uns anys no tan llunyans en el temps, el contrast en relació amb èpoques anteriors ha estat enorme. Així ho poden constatar encara molts ciutadans que ho han viscut directament i que en conserven vivències personals que, tanmateix, sovint han quedat oblidades en algun racó de la memòria. Per altra banda, i per raons biològiques que són òbvies, cada vegada és més gran el volum de guixolencs que, sense ser-ne conscients, només tenen com a referent personal l'etapa democràtica durant la qual han nascut o crescut. Per tot plegat, doncs, és perfectament raonable i, fins i tot, necessari, plantejar-se l'estudi d'aquests quaranta anys des d'una perspectiva d'anàlisi històrica, que ens ajudi a entendre el que som i com hi hem arribat.

ELS OBJECTIUS DEL PROJECTE

El projecte fixa la seva atenció en dos grans eixos. Per una banda, es tracta de plasmar com la ciutadania, per mitjà de la participació, el teixit associatiu i l'acció política, ha estat protagonista de la transformació i la millora col·lectives de Sant Feliu de Guíxols. Per l'altra, es pretén analitzar l'evolució urbanística del municipi i, molt especialment, com la creixent dotació d'equipaments i infraestructures públiques han permès donar servei i benestar als ciutadans. Per tal de desplegar aquests eixos, el 31 de juliol de 2018 l'Ajuntament va crear un Grup de Treball format per tècnics municipals i especialistes externs. El Grup està coordinat per l'Àrea de Règim Intern i Hisenda i per l'Àrea d'Arxiu i Museu i compta amb l'assessorament tècnic i científic de Joaquim Nadal Farreras, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Girona i director de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural. L'equip l'integren, per part de l'Ajuntament, M. Àngels Suquet i Marc Auladell, tècnics de l'Arxiu Municipal, i Judith Albertí i Dani Serrat, tècnics del Museu d'Història de la Ciutat. Pel que fa a les aportacions externes, compta amb els membres següents: Joan Vicente Rufí (doctor en Geografia i professor del Departament de Geografia de la Universitat de Girona), Jordi

A l'altra pàgina, de dalt a baix:

Aula de l'Escola Gaziell, l'any 1980.
AMSFG. Fons Joan Ferrer (autor: Joan Ferrer Thomàs)

Vista de la rambla l'any 1979, amb
propaganda relativa al referèndum de
l'Estatut de Catalunya. AMSFG. Fons Joan
Ferrer (autor: Joan Ferrer Thomàs)

Escena d'una cursa de braus a Sant Feliu de Guíxols l'agost de 1978. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

Vivo Llorca i Marc Franquesa Reixach (Il·licenciats en Història), Arnau Camps Quer (Il·licenciat en Història i graduat en Geografia, Ordenació del Territori i Gestió del Medi Ambient), i Daniel Pedrero Rosón (estudiant d'Història).

L'execució del projecte *Viure en democràcia. Sant Feliu de Guíxols 1979-2019* s'ha dividit en dues etapes. En la primera, que hem anomenat *Fase de recerca*, s'ha treballat en la identificació i el buidatge de les fonts documentals que podien aportar informació rellevant per a la comprensió del període estudiat. En aquests moments ens trobem en procés de desplegament de la segona etapa o *Fase de difusió*, durant la qual es traslladen a la ciutadania els resultats de la recerca mitjançant l'elaboració de continguts culturals i divulgatius.

LA RECERCA DOCUMENTAL

BUIDATGE DE DOCUMENTACIÓ

Durant aquesta fase s'ha procedit a seleccionar la informació disponible en els fons i col·leccions de documentació que es conserven a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols i fer-ne el buidatge en bases de dades. S'ha fet una relació de totes les persones que han ocupat el càrrec de regidor entre 1979 i 2018, amb un total de 117 noms, la qual cosa permet valorar aspectes com el temps de permanència en el càrrec, l'alternança o la pluralitat ideològica. Alhora, s'ha elaborat un extracte dels acords presos pel Ple de l'Ajuntament de 1979 a 2017, amb el resultat de 10.621 registres d'informació, que recullen l'acció de govern i la gestió dels principals afers de la ciutat des de sensibilitats i posicionaments diversos. El ric moviment associatiu que hi ha a Sant Feliu de Guíxols ha motivat la confecció d'un registre de cadascuna de les entitats que hi ha o hi ha hagut a la ciutat des de l'any 1979 fins a

Una de les particularitats d'abordar l'anàlisi d'un període de temps prou recent és –ja ho hem apuntat abans– el de poder comptar encara amb el testimoni d'un bon nombre de persones que en haver-lo viscut directament poden aportar la seva experiència.

l'actualitat; el resultat ha estat més de dues-centes fitxes d'entitats nascudes per donar resposta a necessitats i interessos de tota mena –polítics, socials, assistencials, esportives, culturals, etc.– en el que és una mostra inequívoca del caràcter polièdric de la societat guixolenc.

En un altre ordre de coses, l'anàlisi de l'evolució urbanística del municipi s'ha treballat a partir de la documentació generada per les figures de planejament urbanístic que l'Ajuntament ha aprovat des de l'any 1979 fins a l'actualitat i que han servit per a definir el creixement i l'ordenació territorial de diversos sectors de Sant Feliu (plans parcials, plans especials, plans de millora...). Aquesta informació s'ha tractat de forma cartogràfica mitjançant l'ús d'un sistema d'informació geogràfica i l'elaboració de 104 mapes. Aquestes mateixes eines han servit per a traçar el mapa dels diversos equipaments públics que s'han creat en els darrers quaranta anys: centres educatius, pavellons esportius, centres assistencials...

RECOLLIDA DE FONS ORALS

Una de les particularitats d'abordar l'anàlisi d'un període de temps prou recent és –ja ho hem apuntat abans– el de poder comptar encara amb el testimoni d'un bon nombre de persones que en haver-lo viscut directament poden aportar la seva experiència. Es tracta, sens dubte, d'una font d'informació que per la seva naturalesa esdevé un complement de les dades obtingudes a través de la documentació de l'Arxiu Municipal. En el transcurs de la fase de recerca s'ha elaborat una selecció de possibles testimonis i un guió de preguntes que han permès enregistrar 43 entrevistes a persones amb perfils i coneixements diversos. S'han recollit aportacions de representants del món cultural i esportiu local, professionals educatius i sanitaris, membres d'associacions veïnals, tècnics municipals o polítics locals (alguns d'ells encara en el càrrec i altres que tingueren responsabilitats en el passat). Les entrevistes han anat a càrrec de l'empresa Sabem.com i en total s'ha obtingut un fons de memòria oral amb una durada superior a les 23 hores d'enregistraments. La llista de persones entrevistades ha estat la següent: Judith Albertí Dalmau i Toni Ferrer Vicens, Rosa Albertí Ferrer, Joan Alfons Albó Albertí, Pere Albó Marlés, Josep Andújar Pérez, Carmen Arasa Mateu, Francesc Bañeras Carreras, Jaume Barneda Lluelles, Joan Canadell Mas, Francisco Cárdenas Toscano, Joan Casamitjana Ribas, Joaquim Clarà Estañol, Josep Companyó Dalmau, Bea Cruset Ballart, Roser Descayre Murlà i Ricard Pelló Basart, Narcís Escarpanter Iglesias, Valentina Escudero Morillo, Josep M. Esteva Paytuví, M. Àngels Gálvez Pérez, Cisco Garcia Sagrera, Alfons Hereu Ruax, Antoni Juanals Román, Christel Korff, Joan Llandrich Gazo, Josep López de Lerma López, Manuel Monfort Anglès, Carles Motas López, Josep Melcior Muñoz Ayats, Pedro Ortega González, Carles Piqueras Medina, Pere Planas Morales, Francesc Planellas Vancells, Pilar Pueyo Aguasca, Joan Puig Valls, Pere Pujol Passarrius, Isidre Ribera Bech, Francisco Rodríguez Molina, Salvador Rovira

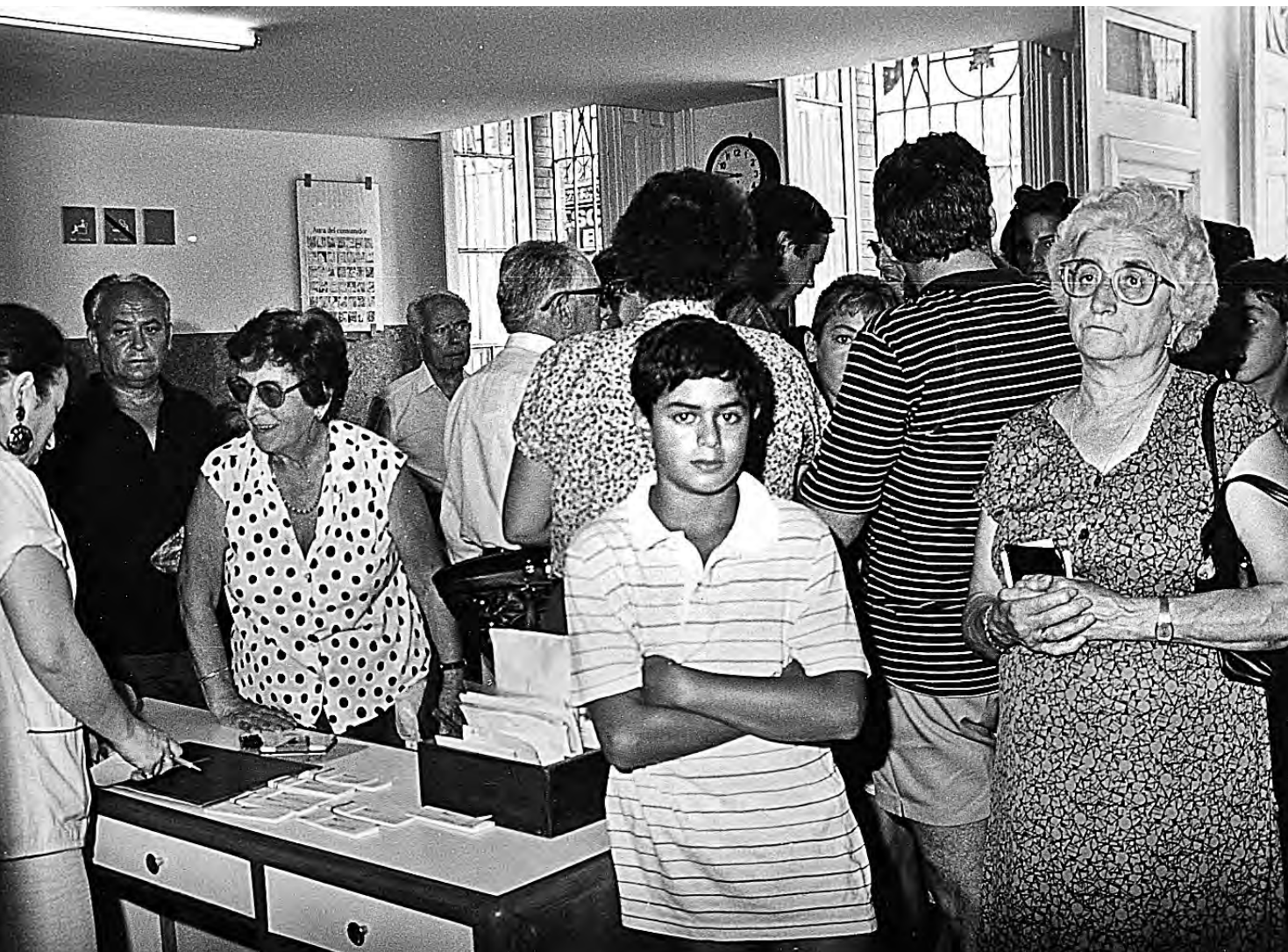
La recerca de materials per a l'estudi d'aquests quaranta anys d'ajuntaments democràtics a Sant Feliu ha permès la localització de diversos fons documentals privats i el seu ingrés a l'Arxiu Municipal.

Guanter, Josep Maria Vicens Batet, Jordi Vilà Vilà i Carles Xargay Saurí. A tots ells els volem agrair la seva col·laboració desinteressada en el projecte.

DIGITALITZACIÓ DE PREMSA

El projecte *Viure en Democràcia. Sant Feliu de Guíxols 1979- 2019* també ha permès ampliar, amb la incorporació de noves publicacions guixolenques del període 1979-2018, el volum de premsa digitalitzada que l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols ofereix a la xarxa. Com és sabut, la premsa és una font de dades de gran riquesa per a l'estudi i el coneixement d'èpoques anteriors des de múltiples perspectives: fets, persones, societat, economia... La seva digitalització facilita la consulta per paraules clau i l'accés

Antic servei d'urgències de la Seguretat Social a principis dels anys 1990, abans de la inauguració del CAP. AMSFG. Fons Rosa Fons (autoría desconeguda)

immediat des de qualsevol lloc i moment. Entre les capçaleres més importants que s'han digitalitzat podem citar *Es Corcó* (1981-1982) o *BIM-Butlletí d'Informació Municipal* (1991-1997), que s'afegeixen a altres revistes que ja eren disponibles i que també aporten dades d'aquests quaranta anys, com el setmanari *Àncora* (1949-2016), els *Quaderns d'Informació Municipal* (1979-1980) o *Setmana* (1988). Les noves capçaleres digitalitzades suposen una aportació de 1.755 noves pàgines d'informació, i la seva digitalització ha estat possible gràcies a la col·laboració amb el Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona. De moment es troben disponibles al cercador en línia *Regira* (<http://www.bibgirona.cat/regira>) i en breu també s'incorporaran al recurs d'arxius *XAC Premsa*.

A dalt, inauguració de l'escultura dedicada a Josep Irla a la rambla Generalitat, el 25 d'octubre de 1998. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Xavier Colomer-Ribot)

Cerimònia pel retorn de les despulles de Josep Irla a Sant Feliu de Guíxols, el 24 d'octubre de 1981. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Foto Rambla)

En aquests moments es troba en marxa un programa d'actes commemoratius que va arrencar formalment el dia 2 d'abril –coincidint amb la vigília de les eleccions locals de 1979– amb el qual es pretén divulgar els resultats del projecte entre la ciutadania mitjançant diverses propostes culturals.

INGRESSOS DE DOCUMENTACIÓ A L'ARXIU MUNICIPAL

La recerca de materials per a l'estudi d'aquests quaranta anys d'ajuntaments democràtics a Sant Feliu ha permès la localització de diversos fons documentals privats i el seu ingrés a l'Arxiu Municipal. Resulta especialment interessant la cessió de la documentació de l'Associació de Veïns de Vilartagues, constituïda l'any 1977 i a partir de la qual s'observa, per exemple, el paper actiu que ha tingut la mobilització social per a configurar aquest barri on avui dia resideix un alt percentatge de la població guixolenc. També s'ha obtingut la cessió d'una reproducció digital dels fons fotogràfics de Joan

Antic servei d'urgències de la Seguretat Social al carrer Hospital als anys 90, abans de la inauguració del CAP. AMSFG. Fons Rosa Fons (autoría desconeguda)

Ferrer Thomàs, amb 1.500 negatius dels anys 1977-1982, i d'Enric Estarlí Masjuan, amb 3.177 negatius del període 1985-1993. Ambdós són fotògrafs afeccionats que treballaren per a mitjans de premsa escrita i presenten una obra de gran qualitat documental i artística que esdevé memòria gràfica del Sant Feliu de l'etapa democràtica. Una altra aportació fotogràfica significativa prové de la Creu Roja de Sant Feliu de Guíxols - Vall d'Aro, que ha permès a l'Arxiu obtenir còpia digitalitzada d'aproximadament 2.000 imatges amb el testimoni d'activitats realitzades per l'entitat entre els anys 1985 i 2006.

EL PROGRAMA COMMEMORATIU

Un cop finalitzada la fase de recerca, en aquests moments es troba en marxa un programa d'actes commemoratius que va arrencar formalment el dia 2 d'abril –coincidint amb la vigília de les eleccions locals de 1979– amb el qual es pretén divulgar els resultats del projecte entre la ciutadania mitjançant diverses propostes culturals.

L'ARJAU que teniu a les mans forma part d'aquestes propostes. Si el llegiu comprovareu que la majoria dels articles que conté i els autors que els signen tenen el seu origen precisament en el Grup de

Treball i en diverses de les recerques que hem descrit en aquest text. La divulgació del projecte *Viure en Democràcia. Sant Feliu de Guíxols 1979- 2019* també preveu l'elaboració de dos documentals a partir de les entrevistes recollides. En el primer s'expliquen les transformacions socials i urbanístiques que ha viscut el barri de Vilartagues i porta per títol *La transformació d'un barri. Vilartagues, 1979-2019*; el segon, té un abast general sobre tot el municipi i forma part d'una exposició al carrer que es podrà veure a partir de l'1 de juny titulada *La transformació de la ciutat. Sant Feliu de Guíxols, 1979-2019*. Precisament aquesta exposició serà un dels plats forts dels actes commemoratius per la forma singular i innovadora amb què es presentaran els seus continguts. Per altra banda, els materials obtinguts durant la fase de recerca també tenen cabuda dins del projecte inclusiu que porta a terme l'Àrea de Serveis Socials per a donar a conèixer als nouvinguts del sector de Sot dels Canyons – Vivendes Sanmartí l'entorn on viuen.

Els actes programats per a commemorar els 40 anys d'ajuntaments democràtics a Sant Feliu de Guíxols són només una petita mostra de les possibilitats que ofereixen els materials recollits i conservats a l'Arxiu Municipal. Altres possibilitats de futur podrien ser l'elaboració d'un recurs web que posi a disposició dels usuaris aquest volum de dades, la programació de noves jornades (amb tallers i visites guiades), la creació de nous productes divulgatius o la seva aplicació pedagògica per mitjà de recursos interactius. Com es pot veure, el projecte, tot just iniciat ara, té un llarg recorregut.

Marc Auladell Agulló

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

MANUEL MONFORT

, activista social, especialment durant la dècada dels 70, va participar en la fundació de l'Associació de Veïns de Vilartagues i Tueda de Dalt i posteriorment fou cap de llista per al PSC en les primeres eleccions municipals democràtiques, en què va ser escollit alcalde. És, doncs, testimoni i alhora actor d'una època en la qual s'obrien nous horitzons i s'encetaren nombrosos canvis.

Manuel Monfort va néixer a Càlig (Alt Maestrat) el 1938. De petit va viure a Jana (Baix Maestrat) i estudià Humanitats al Seminari Diocesà de Tortosa. Posteriorment va residir a Castelló de la Plana, on acabà el batxillerat i estudià Magisteri. Entre els anys 1957 i 1962 exercí com a mestre a Barcelona i, durant la dècada dels 60, treballà també en l'àmbit privat. Concretament, fou cap comercial a l'empresa Butano SA. Aleshores l'empresa era estatal i formava part de l'Institut Nacional de Industria, recorda que la relació amb els treballadors era paternalista i l'ambient era de confiança. Lamenta que ara, en general, les relacions laborals es basin en el benefici. L'any 1969, amb 31 anys, es traslladà a Sant Feliu de Guíxols on s'implicà en l'àmbit escolar, participant activament en les associacions de pares i fent de secretari de l'Escola Gaziell. L'any 1975 fou un dels promotors de la creació de l'Associació de Veïns de Vilartagues, de la qual fou vicepresident. Amb tota senzillesa reconeix que, quan va iniciar la seva militància al Partit dels Socialistes de Catalunya, sabia poc de política però que la seva participació en el món associatiu li havia permès prendre consciència d'allò col·lectiu. Gràcies al suport dels seus companys de partit, liderà la primera candidatura a les eleccions locals de l'any 1979, les primeres convocades després de la dictadura. El 19 d'abril fou nomenat alcalde gràcies al suport del PSUC, no obstant les tensions generades en el go-

vern el van fer decidir a presentar la dimissió l'any següent, el 12 de setembre. L'any 1982 va demanar la baixa com a militant del PSC, tanmateix no abandonà la seva vocació política. En la legislatura de 1995 a 1999 es presentà com a independent en el número dos de la llista pel mateix partit, per donar suport al candidat Antoni Juanals. Resultà escollit i va ser nomenat primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament.

....

L'any 1979, quan hi va haver les eleccions, quin ambient polític es respirava?

En la part on jo militava –perquè hi havia diferents opcions polítiques–, l'ambient era d'una gran il·lusió, pensàvem que de seguida podríem capgirar les coses, que podríem canviar-ho tot. Però la realitat duu decepcions. Ens vam trobar que la dreta primer callava, semblava que tenien una mica de por que ressuscités tot el que va passar el 1936. Però quan van veure que no, que no anàvem de la mateixa manera, es van tornar valents i van començar a fer-se sentir.

Estaven molt pendents del que passava a Madrid, per veure com anava evolucionant tot?

Sí, sí, ja el 1976 i el 1977, amb les eleccions estatals i després amb el referèndum per aprovar la Constitució. També estàvem pendents dels mitjans de comunicació. Els principals referents eren *La Vanguardia* i *El País*. En

l'àmbit gironí hi havia *El Punt Diari*, jo n'havia estat soci cooperativista. Hi havia novetats, la veritat...

I la televisió?

Ui, la televisió –riu–, només podíem rebre la Primera. Recordo que, quan vam entrar a l'Ajuntament, una de les primeres coses que vam fer va ser anar a França a comprar un repetidor i, llavors, el vam muntar i ja vam poder veure la Segona, tot gràcies a un noi que era aficionat en aquests temes i en va fer la instal·lació. Eren altres temps!

Els influïa el que passava a Madrid?

En teníem una certa dependència, naturalment, però també teníem molta feina a fer en el nostre dia a dia. Recordo que hi vaig haver d'anar un parell de vegades per gestionar un crèdit per a les obres de Vilartagues. També vaig haver de signar l'adquisició dels terrenys de l'antic Carrilet, el tren petit, que diem aquí.

Què significava la restitució de la Generalitat després de tants anys?

Per a nosaltres va ser molt important, ara ja sembla que ha existit tota la vida, però llavors va ser un gran esdeveniment. Encara que, durant legislatures, el Govern va ser format per Convergència i Unió, ara es coneix com *l'etapa pujolista*.

Va comportar canvis reals l'existència de l'autonomia?

En alguns sectors, no gaire, la veritat. En Educació, per exemple, sí que es van notar millores, però en

Indústria, no. Es va fer una neteja en la delegació estatal de Girona i els canvis no van ser gaire positius...

El país acabava de sortir d'una dictadura. Tenia algun temor o recel?

Francament, no, no tenia cap por. Ni tan sols quan es va produir el cop d'Estat del 23-F. Aquella nit vaig telefonar l'alcalde que em va succeir, vaig anar al seu despatx amb una televisió portàtil perquè havia de parlar el rei. Vaig estar allà amb quatre o cinc regidors que hi havia amb ell. Després d'un temps, al cap d'un any o dos, un meu amic em va preguntar: – què hi feies tu aquell dia al despatx de l'alcalde? Jo li vaig dir que havia anat a fer-li costat. Em va dir que hi havia una altra reunió molt a prop d'allí, a la Corxera, on hi havia el quarter de la Guàrdia Civil, on es va dir que segons com anessin les coses vosaltres no haguéssiu anat a dormir a casa. O sigui, que un cert risc sí que hi va ser...

Estava legalitzat el partit quan hi va entrar?

Sí, sí, jo vaig entrar cap a l'any 1976 i ja estava legalitzat. Ho recordo perquè al cap de poc vaig assistir a un congrés a Barcelona, al Poblenou, i el partit ja estava legalitzat, naturalment.

Durant la dictadura més aviat les opinions s'havien de callar. Es va viure amb normalitat que es fes pública la diversitat de pensaments?

I tant! Precisament era això pel que lluitàvem, era el que volíem. Per tant, ens semblava normal que es manifestés la pluralitat.

Retrat de Jordi Bolaño Massana, un dels promotors de l'Associació de Veïns de Vilartagues, l'any 1981. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

Quants partits van participar en la primera legislatura? Quins van formar govern?

Hi havia el PSC, Convergència i Unió, PSUC i Centristes per Catalunya, eren el partit d'Adolfo Suárez. Érem 18 regidors al govern, per tant el PSC, que havia tret 7 regidors, va formar coalició amb el PSUC per governar.

Hi havia bona voluntat per part de tothom?

Sí, no tenia mala relació amb ningú. Aleshores hi havia un regidor, Josep López de Lerma, que també era diputat a Madrid, per tant era una persona influent. Però tots teníem bona voluntat i ens enteníem, en general ara ha empitjorat força això... En aquell moment, potser, els centristes quedaven més a part. Després es van passar a Alianza Popular, actual PP, eren la dreta clàssica.

Com van fer la campanya electoral? Hi participava molta gent?

Amb mítings, repartint cartells... Bé, com ara, em sembla que no ha canviat gaire això. El partit enviava el material des de Barcelona i molts actes es feien a la sala Las Vegas, que és gran i s'omplia! La gent, també va començar a venir als Plens, cosa que abans no passava.

Què es va trobar quan va entrar a l'Ajuntament? Quines eren les necessitats més urgents del poble?

El primer que et puc dir és que l'Ajuntament llavors només era l'edifici, gairebé res més, les competències polítiques, els equipaments, tot va venir després.

En aquell moment no existia res. He de dir que només vaig estar dos anys a l'Ajuntament, perquè vaig dimitir el segon any, però ens vam centrar a elaborar un pla d'inversions, a posar les bases. Però l'execució va venir després.

Creu que durant aquests anys de democràcia s'ha arribat a fer tot el que necessita el poble?

Bé, tot, tot, no, però s'ha fet molt. Concretament, es va restaurar el Monestir. Es van fer totes les zones esportives, que n'hi ha unes quantes, dos centres cívics, la biblioteca, el teatre auditori... Es va normalitzar l'hospital, que es va convertir en una residència d'avis. No s'ha fet tot el que voldríem o tot el que s'hauria pogut fer, però s'ha fet bastant, molta infraestructura social. Crec que, en general, això ha passat a tots els pobles durant la democràcia.

On s'anava a visitar, doncs, la gent?

L'hospital, no era pròpiament un hospital. Històricament, sí que ho havia estat, però llavors només tenien un consultori amb un metge. La Seguretat Social ja va començar a donar aquest servei.

Quanta gent treballava a l'Ajuntament? Recorda alguna anècdota?

Em sembla recordar que eren més d'un centenar. Recordo que hi anàvem previnguts, però estàvem equivocats i ens vam trobar gent molt professional i col·laboradora, com el secretari i l'interventor de fons. Persones molt lleials, no ens ho esperàvem, francament ens va sorprendre.

Quines dificultats van trobar en la gestió?

La primera dificultat que vam trobar va ser el pressupost. La campanya i

Josep Vicente durant una reunió amb els veïns del Sot dels Canyers, el juliol de 1983. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria desconeguda)

Carrossa de l'Associació de Veïns de Vilartagues desfilant per la carretera de Girona, durant el Carnaval de 1982. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

les eleccions van ser l'abril-maig i vam prendre possessió el juny. Vam trobar un pressupost fet per l'anterior ajuntament franquista, a mig executar, sense cap tipus d'inversió. Això ens va lligar molt...

Vostè va ser un dels fundadors de l'Associació de Veïns de Vilartagues, quan va néixer aquesta entitat?

La creació va sorgir amb els darrers temps del franquisme, el mateix any de la mort del dictador. Ara

no recordo ben bé si va ser tot just abans o després.

Va sorgir per les necessitats que tenia el barri?

Sí, i tant! Era un autèntic desastre, quan plovia, per exemple, no es podia arribar a circular a causa del fang. Tampoc no hi havia clavegueram.

I aquesta entitat tenia algun altre objectiu, a banda de les obres?

L'Associació també va tenir una activitat social i cultural molt gran. Era molt activa. Però crec que una de les coses més importants va ser que va promoure l'Escola d'Adults, se'n va veure la necessitat per l'elevat grau d'analfabetisme que es va detectar. Primer vam organitzar-ho per mitjà de voluntaris que feien les classes al vespre, al grup escolar. Ara està finançada per la Generalitat!

Quan es va urbanitzar Vilartagues?

Les obres ja havien començat durant els darrers mesos de la dictadura. De fet, els mateixos regidors franquistes en van ser promotors, van vendre parcel·les i van urbanitzar sovint sense llicències.

Però ja hi havia la llei del sòl, de fet, era del 1956...

Sí, però no es complia! El pla parcial va ser aprovat en els dos anys de transició que hi va haver des de l'entrada de la democràcia fins a les eleccions municipals. El governador civil que hi havia aleshores hi va posar molt d'interès i va demanar a l'alcalde que atengués bé les

peticions dels veïns. Vam anar a l'Ajuntament per reclamar les obres al barri, però vam omplir l'edifici, tot estava ple de gent: el pati, el passadís... L'alcalde es va espantar i va demanar que féssim un grup petit per poder parlar. Ho vam fer i vam dialogar, vam aconseguir que es reprenqués la urbanització.

Així, ja s'havia fet alguna cosa abans?
Sí, les obres ja s'havien iniciat en

els darrers mesos del franquisme, però la seva continuació en l'etapa democràtica generà dubtes, sobretot en el finançament. Fins llavors el 60% l'havien pagat els mateixos veïns amb les contribucions especials. Els regidors no vèiem gaire clar si la gent respondria i pagaria. Doncs bé, va funcionar molt bé. La gent humil, tothom va pagar, fins i tot fent crèdits. Però, curiosament, hi havia uns quants propietaris, entre 5 i 10,

que eren gent amb possibilitats i no van pagar.

Recorda si hi va haver algun altre incident o contratemps?

Sí, quan vàrem iniciar els tràmits per aprovar el projecte, el secretari de l'Ajuntament, va dir que la zona de Poble Nou no es podia incloure en la urbanització perquè, d'acord amb la llei, es tractava d'una zona de creixement anàrquic. Però li

Vista de l'avinguda Saragossa cap a finals dels anys 70. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Obres d'urbanització de l'avinguda Balears, el març de 1995. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

vaig demanar que, en comptes d'una interpretació en negatiu de la legislació, el que calia era cercar aquells aspectes legals que permetessin una actuació global. No podia ser que aquella part quedés exclosa de la resta. Llavors es va plantejar com si fossin els mateixos veïns els qui ho promovien.

Era un exemple de barri d'autoconstrucció?

Per descomptat! Els veïns, en la seva majoria, treballaven en el ram de la construcció i, llavors, els dissabtes i diumenges es feien les seves cases. Ells mateixos es compraven el material, en magatzems com Ribas Subirós o Ginesta.

Eren temps difícils... recorda si la gent havia de compaginar més d'una feina per tirar endavant?

Això era molt habitual, jo mateix era el cap comercial de la delegació gironina de Butano SA, que després va passar a Repsol. I, a banda, feia classes particulars a les tardes i als vespres. Tenia alumnes amb perfils complicats o problemàtics, es tractava d'ajudar-los.

I quan es van acabar les obres al barri de Vilartagues?

A principis dels anys 80, va ser una obra llarga i molt ben feta.

Hi havia indústria a Sant Feliu de Guíxols a finals dels 70?

La indústria local, que era el suro, havia estat molt important, però havia anat a menys. Llavors només hi havia un parell de fàbriques grans. Les mateixes fàbriques donaven

feina a domicili. Jo encara he vist dones al carrer, amb sacs, triant taps. La majoria treballava en la construcció, que havia crescut molt a causa del boom turístic. Molta gent treballava també en el sector turístic, hi havia molts apartaments i hotels, molts més que ara! Així i tot, alguns guixolencs havien d'anar a treballar en poblacions veïnes, com Platja d'Aro.

I pagesia?

Poca, la veritat, no era un sector predominant. En tot cas, més aviat, hi havia hortets. Em sembla que una de les principals raons és que el terme municipal és molt petit, a banda que l'economia estava més enfocada cap a la indústria.

A banda del suro, hi havia altres tipus de fàbriques?

Sí, per exemple hi havia una casa de teixits molt important, popularment coneguda com *Les Sedes*, a la zona de Tueda. També eren destacables els fabricants d'embarcacions a motor, molt adreçades als estiuejants.

Per què li sembla que els agrada Sant Feliu de Guíxols als visitants?

Crec que agrada a un determinat tipus de gent, que és aquella que no vol bullici ni llocs multitudinaris. Per a aquestes persones, la nostra ciutat és ideal.

La relació entre els estiuejants i els guixolencs era –i és– bona?

Em sembla que és molt propera i cordial, ja que no només venien a l'estiu. Com que molts tenien o disposaven d'apartaments, en

realitat, venien tot l'any. Això encara passa. Llavors, s'integren fins al punt que, quan es jubilen, hi ha qui decideix instal·lar-se definitivament aquí. Fins i tot hem tingut algun regidor de Barcelona!

Creu que hi podien trobar tot el que els calia?

En aquella època hi havia les botigues necessàries, on es podia trobar de tot. Alguns establiments molt famosos, amb el temps, van tancar. Penso en can Bonet, per exemple. Ara també hi ha molt bona oferta de comerç, encara que el tipus d'establiment ha canviat, lògicament. Ara hi ha una millor oferta de roba i calçat. En general, tot s'ha modernitzat.

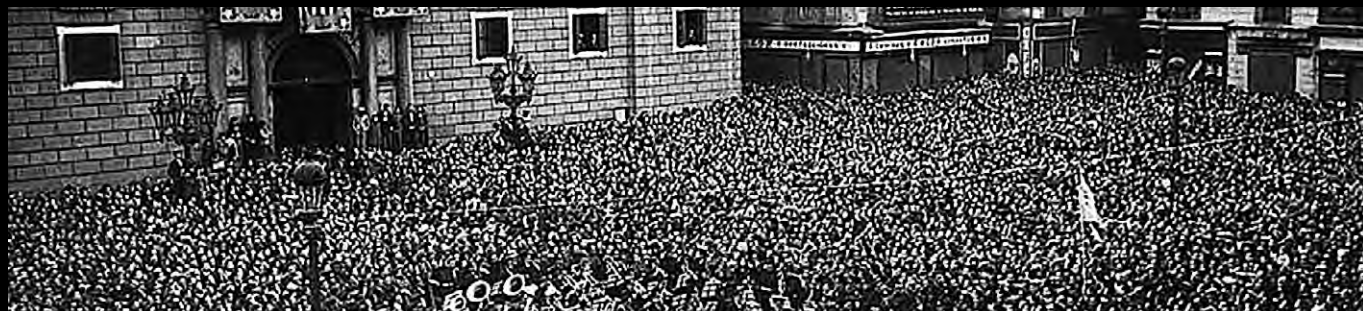
Així doncs, creu que Sant Feliu actualment és atractiu per als visitants?

La gent té molta dèria a dir que Sant Feliu de Guíxols està mort perquè tenim Platja d'Aro al costat. Certament allà hi ha molt d'ambient, però em sembla que el d'aquí és molt més productiu i menys sorollós. Em sembla molt més recomanable i atractiu...

M. Àngels Suquet Fontana

Arxiu Municipal
de Sant Feliu de Guíxols

A partir de l'entrevista realitzada per Sabem.com l'1 d'octubre de 2018

1931

El 12 d'abril de 1931 es van celebrar unes eleccions municipals que van sacsejar profundament l'Estat espanyol i van desencadenar els fets que conduïren a la Guerra Civil. Amb aquest conflicte es va desfer el somni republicà i es va cloure una dècada, donant pas a una dictadura que en durà quatre. Aquestes eleccions es van fer poc després del final de la dictadura de Primo de Rivera (13 de setembre de 1923 - 28 de gener de 1930), promoguda per la monarquia per evitar l'escàndol de la investigació del desastre d'Annual per part del Parlament. En aquesta batalla que va tenir lloc l'any 1921 durant la guerra del Rif van morir 8.000 soldats espanyols. La monarquia ja havia estat molt desacreditada arran del desastre de l'any 1898. La institució entrà en crisi però es va mantenir perquè el govern sempre va estar en mans de partits que no la qüestionaren. En finalitzar la dictadura, els partits republicans i el moviment obrer va créixer de manera que els partits liberals van promoure la celebració del Pacte de Sant Sebastià (17 d'agost de 1930) on, per evitar una revolució, acordaren la instauració d'una república parlamentària i el reconeixement del fet diferencial català. Després de diversos cops d'estat i moltes divergències, per evitar el risc d'un esdeveniment general, finalment es va

acordar celebrar unes eleccions municipals que, a les grans ciutats, van donar una eufòrica victòria als partits republicans. Així, en molts ajuntaments, en saber-se el resultat es proclamà directament la República tot provocant l'abdicació d'Alfons XIII. En els debats polítics posteriors una de les qüestions que es plantejaren fou el sufragi femení, defensat per Clara Campoamor, diputada del Partit Republicà Federal, davant l'oposició de Victòria Kent, del Partit Socialista Radical, que deia que el vot femení, influït per l'Església catòlica, afavoriria les dretes. El sufragi femení s'aprova amb la Constitució l'1 d'octubre de 1931.

1934

El 14 de gener de 1934 hi va haver eleccions municipals a Catalunya, ja que l'Estatut de 1932, anomenat *l'Estatut de Núria*, atorgava a la Generalitat la competència de la convocatòria d'eleccions locals. Les eleccions municipals de 1931 havien donat a Catalunya una gran victòria a Esquerra Republicana de Catalunya, liderada per Francesc Macià, que el 14 d'abril proclamà la República catalana dins una Federació de pobles ibèrics. Al cap d'unes hores es proclamava la República a Madrid. La negociació entre els nous governs de Madrid i Barcelona van permetre el restabliment de la Generalitat de Catalunya sota la presidència de Macià fins a la convocatòria d'eleccions, possibles després de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia, fortament retallat. El primer president electe d'acord amb el nou règim va ser Lluís Companys. El Parlament de Catalunya aprovà la llei municipal l'agost de 1933, segons la qual les eleccions municipals es convocarien, cada quatre anys, la primera quinzena de novembre. S'establí el sistema de llistes tancades, de manera que es considerava guanyadora la llista que obtenia el 65% dels escons. La resta dels escons es distribuïen amb diferents criteris, segons si les poblacions tenien més o menys de 10.000 habitants. Els alcaldes eren

D'esquerra a dreta:

La Banda Municipal de Barcelona actuant a la plaça de Sant Jaume de Barcelona amb motiu de la proclamació de la II República el 14 d'octubre de 1931. Procedència: Banda Municipal de Barcelona (autoria: Josep M. Sagarra), disponible a https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fitxer_Proclamaci%C3%B3_de_la_Rep%C3%ABlica_Pla%C3%A7a_Sant_Jaume._Fot%C3%B2graf_Josep_Maria_Sagarra,_1931.jpg

Sala del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, febrer de 1980.
AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

1979

escollits durant la primera sessió del Ple de l'Ajuntament, i havien d'obtenir la majoria absoluta dels vots. Si no s'aconseguia, es podien fer dues i tres voltes, en sessions diferents. A la tercera, es proclamava alcalde el candidat amb més vots, encara que no tingués majoria absoluta. A les eleccions de 1934 hi va haver una participació del 59,8%, més baixa que les del 1931. En general van guanyar les esquerres, especialment a les ciutats, encara que en algunes com Girona, Vic, Olot o el Vendrell van guanyar les dretes. Aquestes eleccions van ser les úniques celebrades durant la Segona República, ja que les següents no foren possibles fins a l'any 1979.

El dimarts 3 d'abril de 1979 van ser convocades les primeres eleccions municipals espanyoles després de la dictadura. Feia un any de l'aprovació de la Constitució i dos anys de les primeres eleccions generals. D'alguna manera, amb aquestes eleccions es tancava el cicle iniciat quatre anys enrere, amb la mort de Franco. Novament s'adoptava el sistema aplicat l'any 1934: sufragi univesal i llistes tancades amb les candidatures presentades pels partits polítics o agrupacions d'electors i els electes eren els qui votaven l'alcalde. Durant el franquisme, l'organització municipal es regia per la Llei de bases de règim local de 1945, i els regidors –"concejales"– s'anaven renovant cada 3 anys i eren designats a partir de llistes tancades de candidats seleccionats a priori, per garantir la seva afecció al règim. El consistori que es dividia en terços: un terç dels regidors ("tercio familiar") era escollit entre els veïns caps de família que reunien una sèrie de requeriments; un terç era escollit pels organismes sindicals del municipi ("tercio sindical") i un terç era escollit entre entitats del municipi a partir d'una llista elaborada pel governador civil ("tercio de entidades o corporativo"). Els alcaldes de les capitals de província eren nomenats pel Govern i els de la resta

de municipis pel governador civil o pel cap provincial del Movimiento Nacional. Només el terç familiar era votat pels caps de família, cosa que donava una certa aparença democràtica al sistema. Als anys 60, però, aquest control es va relaxar una mica. En les eleccions de 1979 van votar 16.415.695 persones (el 61,65% del cens), en les quals va ser la Unió de Centro Democrático (UCD) el partit més votat. El PSOE o PSC-PSOE va assolir l'alcaldia de Madrid, Barcelona, València, Saragossa, Palma, Màlaga i Múrcia, en molts casos en coalició amb el PCE. L'EAJ-PNV va guanyar a Bilbao; el Partit Socialista Andalus, a Sevilla, i la Unión del Pueblo Canario, a las Palmas; el PCE, a Còrdova i el PSUC, a Sabadell i Badalona.

CALIDOSCOPI

LES IMATGES

1. Casa Cúbias, al xamfrà entre el carrer Cúbias i l'actual carrer Bourg de Péage, l'any 1981. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs) 2. Font de la plaça del Mercat l'any 1990. AMSFG. Fons Ramon Tauler (autoria: Ramon Tauler Valls) 3. Placeta de Sant Joan des del carrer del Mall, 1986. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Carles Mitjà) 4. Xamfrà del carrer Sant Martírià amb el carrer Nou del Garrofer, a finals dels anys 70. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

5. Nens anant a l'Escola Baldiri Reixach a l'avinguda Saragossa des de la plaça de Ceuta, 1983. AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria desconeguda) 6. Detall d'alguns establiments de la platja de Sant Pol l'any 1980. AMSFG. Fons Joan Ferrer (autoria: Joan Ferrer Thomàs)

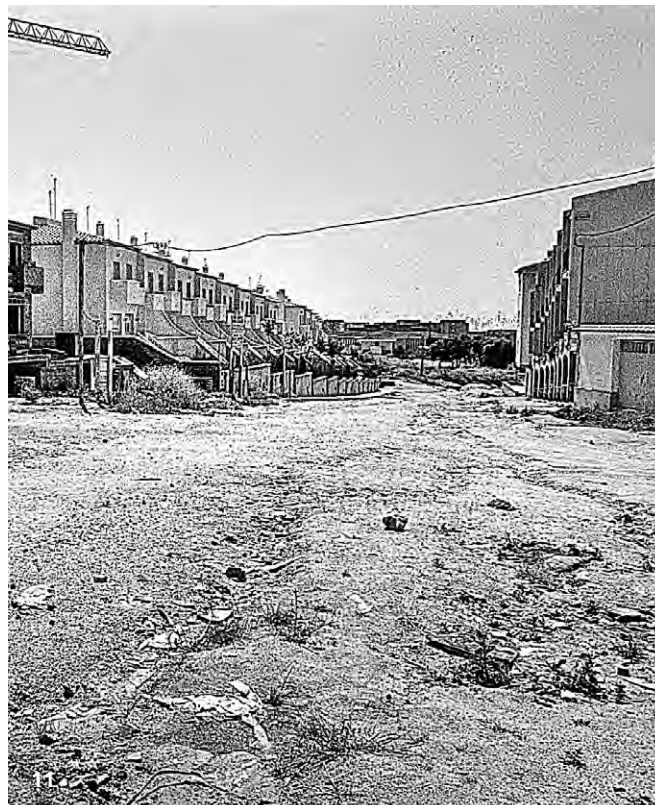
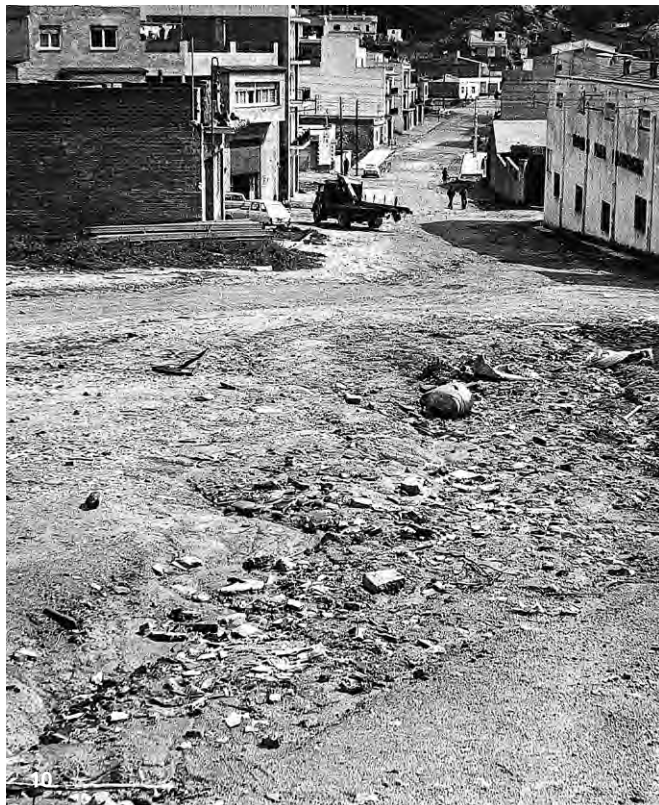
7. Carretera de Palamós acabada d'asfaltar, el 24 de novembre de 1982.
AMSFG. Fons El Punt Diari (autoria: Antoni Dalmau)

8. Vista de la fàbrica de can Donatiu a la cantonada dels carrers Santa Teresa i Tueda, actual plaça l'Estació, el 1973. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda) 9. Obres d'enderroc a la fàbrica de can Nyagues, actual rambla Joan Bordàs, el desembre de 1998. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Jordi Gallego Caldas)

10. Carrer Rufo des de la plaça Alabric a finals dels anys 70. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda) 11. Obres de construcció de l'avinguda Europa el maig de 1992. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda) 12. Cobriment de la riera de Tueda a la zona del carrer d'en Cúbias i la plaça de l'Empordà, març de 1988. AMSFG. Fons Albert Gironès (autoria: Albert Gironès Costa)

13. Riera de Tueda abans del seu cobriment, al costat de l'Escola L'Estació, a mitjan anys vuitanta. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guixols (autoria desconeguda) 14. Carrer Heriz durant les obres de construcció de l'Escola L'Estació i abans del cobriment de la riera de Tueda, a principis dels anys 80. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guixols (autoria desconeguda)

15. Vista de la plaça del Mercat a principis dels 90. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas Quintana) 16. Carrer de Joan Maragall. Al fons, la cruïlla amb els carrers Rutlla, Creu i Jacint Verdaguer, cap al 1987. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

17. Nens jugant futbol a prop del Poble Nou, a principis dels anys 60. AMSFG. Fons Jordi Rabell (autoria: Jordi Rabell Rigau) 18. Partit de futbol durant la inauguració del camp esportiu Vilartagues, el 2 de setembre de 1984. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

19. Vista del racó de Garbí de la platja de Sant Pol en iniciar-se les obres d'urbanització del passeig, després del mes de setembre de 1994. AMSFG. Fons Albert Gironès (autoria: Albert Gironès Costa) 20. Vista de la rambla Generalitat l'any 1989. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

21. Rambla del Portalet amb la terrassa del bar Chic i l'Hotel les Noies, a principis dels anys 90. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas Quintana) 22. Vista parcial de la plaça del Mercat i la cantonada amb el carrer Joan Goula, 1983. AMSFG. Fons Lluís Esteva (autoria: Lluís Esteva Cruañas)

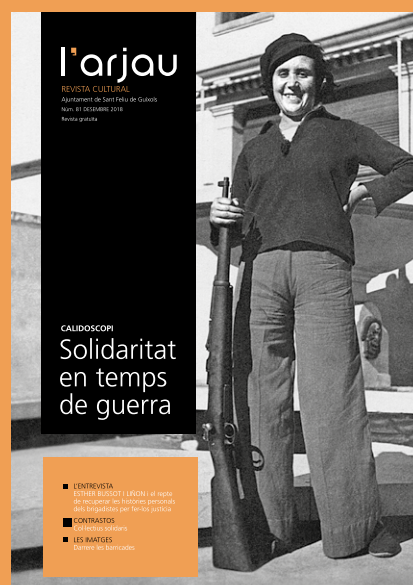
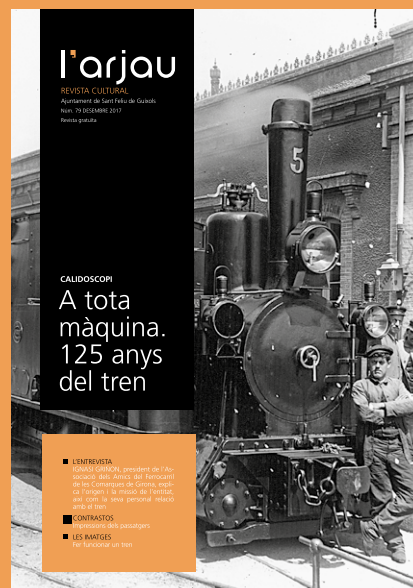

La revista L'ARJAU agraeix que totes les persones que detectin alguna errada o mancança en la informació que publica la revista la comuniquin per tal que pugui ser esmenada en la fe d'errades corresponent i també en les bases de dades de l'Arxiu Municipal.

A la pàgina 54, les dues fotografies són de Joan Vicens.

A la pàgina 55, la fotografia de l'esquerra és de Pere Carreras i la de la dreta, de Joan Vicens.

Els darrers números...

On aconseguir L'Arjau?

L'ARJAU és una revista editada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols que tracta temes culturals del municipi i el seu entorn. Aquesta publicació es distribueix de manera gratuïta i es pot trobar en els estancs i llibreries de Sant Feliu de Guíxols o en els serveis municipals següents: Botiga del Monestir, Oficina d'Informació i Atenció Ciutadana, Punt d'Informació Juvenil, Guíxols Desenvolupament (estació d'autobusos), centres cívics de Vilartagues i Tueda, Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit i Arxiu Municipal.

Descarrega'l també a:
<http://www.arxiumunicipal.guixols.cat/publicacions/revista-l-arjau.html>

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 82 MAIG 2019

Revista gratuïta

